

XX. évfolyam
6. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2012. június
Ára: 300 Ft

Miniszteri szinten a társadalmi felzárkózás ügye

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

„Annak növekednie kell, nekem pedig alább szállanom”.

János evangéliuma (3:30)

Szent Iván napja

Szent Iván éjszakájának a június 23-áról 24-ére virradó éjszakát nevezik Magyarországon. Az év legrövidebb éjszakája, a fény és a sötétség váltakozása az emberek számára mágikus eredettel bírt. Keresztelő Szent János egyházi napjához és Szent Iván névnapjához kötődik.

Szent Iván éjszakáját a nyári napfordulótól 3 nap választja el, mivel az június 21-re esik az északi féltekén. Korábban a **csillagászati nyár kezdete** valóban június 24-re esett, de a tropikus időszámítási mód sajátossága és a korábbi naptárreformok következtében szétvált a két ünnep. A napfordulóhoz világszerte világi és egyházi ünnepek kapcsolódnak, mivel ekkor van az év legrövidebb éjszakája és az emberek számára a fény és a sötétség váltakozása mágikus eredettel bírt. A sötétség az elmúlást, a fény pedig a meg-



újulást jelentette, ezért ezen a napon az emberek nagy tüzeket raktak, hogy elűzzék a sötétséget; ekkor kezdődik a csillagászati nyár is.

Eredete

A **napfordulókat** Egyiptomban és néhány közel keleti nép-nél már a keresztény vallás létrejötte előtt megünnepezték. A keresztény világban a nyári napfordulóra eső Keresztelő Szent János ünnepe az V. században lett általánossá, a keresztény egyház a pogány hagyományokra visszavezethető kultikus tüzeket az egyház liturgiájába áttöltötte, a tüzeket megszentelte.

Az V. századtól említik a Szent Iván éjszaka együttes megünneplését Keresztelő János ünnepével, az egyház pedig erre a napra helyezte a szent születésének időpontját, mint a **fény és a világosság győzedelmét** a sötétség és a halál felett. *Melchior Inchoffer* szerint (18-ik századi egyházi szerző) a



ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: *Gudmon András*

Felelős kiadó: *Farkas Flórián*

Címlapon: Balog Zoltán (kormany.hu)

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: *Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea* ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

magyarok már a XI. században (1026 körül) tűzgyújtással ünnepelték az Iván nap előestéjét.

Ezt a napot **nyárközépnak** is nevezik, országonként más-más nevet adtak neki attól függően, hogy a „nyárközéphez” vagy Szent János napjához kötötték. Június hónapot Magyarországon Szent Iván havának is hívják, az Iván név pedig a régi magyar Jovános, Ivános alakból származik.

Népszokások

A pogány világban nagy jelentősége volt ennek az ünnepnek, a nyárközépi tűzgyújtás a **megtisztulást**, az **újjaszületést** jelképezte. Ehhez a naphoz, a tűzhöz kapcsolódó népszokások voltak például, hogy éjjel hatalmas **örömtüzeket** gyújtottak, amelyeket körbetáncoltak, égő faágakkal megkerülték a szántóföldeket a jövődő bő termés reményében vagy lángoló kereket gurítottak alá a dombokon.

Szent Iván a nyári napforduló ünnepe, országszerte a **kultikus tűzgyújtások ideje**. A pogány hagyományban a tűz egyrészt napszimbólum, tehát a nap megújulását kívánták elősegíteni a tűzgyújtással, másrészt mindig a megtisztulás szimbóluma is.



A keresztény ünnep magába olvasztotta mindazokat a hiedelmeket és rítusokat, amelyek különböző népeknél a nyári napfordulóhoz kapcsolódtak. Hazánkban a 16. sz. óta biztosan, de valószínűleg már régebben is örömtüzet gyújtottak ezen az ünnepen. A magyar régiségben a június hónapot **Szent Iván havának** nevezték. A tűzgyújtást **tűzcsóvák forgatása** (lobogózás) és hazánk egyes területein, főleg Nyitra megyében hosszú éneksorozat: a **Szent Iván-i ének** éneklése kísérte. Más mágikus eljárások, cselekmények és hiedelmek vízzel, növényekkel, füvekkel, virágokkal, gyümölcsökkel kapcsolatosak.

A tüzet zsúpkéből, szalmából, gallyakból stb. gyújtják, illatos növényeket, virágokat füstölnek rajta, melyeket gyógyításra is felhasználnak: ökörfark-kórót, orgonát, bodzát, ürmöt stb. Az a lány, aki nem evett e napig cseresznyét, ott szétszítja leánytársai között a magával hozott gyümölcsöt. Azok az asszonyok, akiknek gyermeke meghalt, a tűz körül álló gyermekeknek cseresznyét osztogattak. Almát is vetettek a tűzbe. A tüzet az ének során a lányok vagy a leányok és lányok átugrálták, s az ugrás sikerének mágikus jelentőséget tulajdonítottak, ilyenkor a lányok férjhez menésére is jóstoltak.

A Szent Iván napi tűzgyújtáshoz számos **hiedelem** fűződik. Azt tartották, ezek a tüzek **megvédenek a betegségek**, elsősorban a pestis **ellen**, a termést pedig védik a jégveréssel szemben.

A tűz körül a fiatalok termékenység és szerelemvarázsló dalokat énekeltek, a tüzet körüljárták és szokásban volt a tűz átugrása is. Ennek általában **szerencsehozó erőt** tulajdonítottak.

Időjárási, éghajlati okokkal magyarázható, hogy Szent Iván éjjelének ünnepe az északi népeknél a mai napig élő, valódi ünnep. A zord, hűvös éghajlaton az egyébként rövid nyár érkezése igazi öröm az emberek számára. Ma is ezerszámra lángolnak fel a máglyák Szent Iván éjjelén, általában valamely magaslaton, hogy minél messzebbre látszódjék.

A fiatalok „**páfrányvirágot**” keresnek (a hiedelem szerint ezen az egyetlen éjjelen virágzik a páfrány, aki a virágot megtalálja boldog és gazdag lesz).

A János nap mágiájához tartozik az **egészség-, bőségvarázslás** is. Gyógynövényeket, füveket is szórtak a tűzbe, máshol a füvekből koszorút fontak, ettől remélték a jószág termékenységét, egészségét.

Az északon különös jelentőséget tulajdonítottak a János nap hajnalán szedett harmatnak, ezt **életvíznek** tartották, ezzel mosták meg a beteg szemet, úgy tartották, ettől meggyógyul.

Szokás volt még a házba **nyírfaágot** vinni, amely szintén az ünnep szimbóluma északon.

A csíki székelyeknél az **angyalozás** szokása járta. A faluban a házak elé lombokból sátrat emeltek, abban imádkoztak. A falubéli kislányok csoportosan jártak házról-házra, köszöntő énekeket mondtak, a háziaktól pedig süteményt, néhány fillért kaptak cserébe.

Más népeknél ismert hiedelem, hogy ilyenkor a kutak és források vize körül **füstöt támasztottak**, hogy a sárkányok és kígyók mérgét elűzzék, továbbá üszögöket vittek a káposztás kertbe, hogy a hernyó a káposztát meg ne egye.

Az **ünnep estéjén kötött koszorúnak** egyes vidékeken különös erőt tulajdonítottak, s ezt a ház elejére szokták akasztani tűzvész ellen.

Az olyan anyának, akinek elhalt gyermeke, Szent Iván napja előtt nem szabad gyümölcsöt ennie. A tűzugrálás alkalmából tűzbe dobott **gyümölcsnek** is fontos szerepe volt, mágikus tárgyként használták. A **tűzben sült almát** a gyermekeknek szórták, hogy egészségesek maradjanak; Szeged vidékén a fog- és hasfájás orvossága volt; Baranyában a sírokra is tettek a sült almából; Csongrádon azt tartották, hogy a tűzbe azért kell almát dobni, hogy az elhunyt rokonok is élvezzenek a gyümölcsből.

Szerelemvarázsló (szerelmi varázslás) **szerelmi praktikák és jóslások** is fűződnek e naphoz, éppúgy, mint esztervás. A Szent Iván-naphoz fűződő hiedelmek és szokások egyrészt a szomszéd népektől kerültek hozzánk, másrészt egyházi közvetítéssel. Érdekes, hogy a népi kultúrában a szláv Szent Iván név használatos e nap és rítusai jelölésére.

A **tűzugráson** kívül Európa-szerte szokásos a fáklyagyújtás, tüzes karika eregetése, tűzcsóválás, szórványosan a magyarság is gyakorolta ezeket, így pl. Törökkoppányban is szokásos volt a tűzcsóválás.

(Irá.: Magyar Néprajzi Lexikon (OSZK), Jankovics Marcell: Jelkép-kalendárium. Bálint Sándor: Néptünk ünnepei)

ROMA KÉZBEN NÉGY ISKOLA

❖ A jelenlegi fenntartókkal már megegyezett az ORÖ, s a kezdeményezés bírja a pedagógusok és a szülők támogatását. Enélkül nem is vágnánk bele a vállalkozásba” – mondta a Magyar Hírlapnak adott interjújában *Farkas Flórián*, az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) elnöke. Fontos változás lesz – fejtette ki –, hogy a diákok és oktatóik maguk mögött tudhatják egy országos lefedettségű és a felzárkózás tekintetében elkötelezett szervezet támogatását. A szülők és a pedagógusok támogatásával szeptembertől négy oktatási intézményt vesz át az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ), az iskolákban az alapvető tananyag mellett speciális képzések beindítását is tervezik – tudtuk meg a szervezet elnökétől, *Farkas Flóriántól*.

– Még az év elején döntött úgy a kormány, lehetővé teszi az ORÖ számára, hogy iskolafenntartó legyen. Belefognak ebbe az új feladatba a következő tanévtől?

– *A dolgok jelenlegi állása szerint szeptembertől négy*

oktatási intézményt veszünk át. Ezek a szolnoki Hegedűs T. András Szakiskola és Általános Iskola, a tiszaburai óvoda és iskola, a tiszapüspöki általános iskola, valamint a Nógrád megyei Szirák általános iskolája. A jelenlegi fenntartókkal már megegyezett az ORÖ, s a kezdeményezés bírja a pedagógusok és a szülők támogatását. Enélkül nem is vágnánk bele a vállalkozásba. Még hátravan némi adminisztrációs munka, de bejelentethetem: a roma önkormányzat valóban iskolafenntartóvá lép elő.

– Milyen változásokra számíthatnak az érintett intézmények diákjai, tanárai?

– *Senkit sehonnan nem fogunk elküldeni, de a tevékenységet természetesen teljes átvilágítással kezdjük majd, hogy tiszta képet kapjunk.*

Fontos változás lesz, hogy a diákok és oktatóik maguk mögött tudhatnak majd egy országos lefedettségű, a felzárkózás tekintetében elkötelezett szervezetet. Az említett iskolákba jórészt hátrányos helyzetű, roma származású gyermekek, fiatalok járnak. Számukra lényegesen nagyobb perspektíva nyílik

ma, mint eddig. Az alapvető tananyag mellett fakultatív felzárkóztató képzések beindítását is tervezzük, emellett a tanári kart is meg kívánjuk erősíteni, hiszen tudomásul kell venni, a leszakadó rétegekből érkezők oktatása nagy felelősséggel járó feladat. Összességében azt mondhatom, nívósabb oktatást tudunk majd biztosítani.

– A kanadai törvényhozás nemrég gátat szabott az elsősorban romák által igénybe vett menekültstátus elérésének. Mit szól ehhez?

– *Örömmel fogadtuk annak megállapítását az ot-tani parlament részéről, hogy Magyarország demokratikus jogállam, az emberi jogok szempontjából biztonságos ország.*

Az ORÖ szerint az a magyar állampolgár, legyen az roma, zsidó vagy bármilyen származású, aki más

országban politikai menekültjogot kér, és félfasiszta diktatúrára hivatkozik, nem mond igazat. Elismerem, akadnak aggodalomra okot adó, szélsőséges esetek, ám a gazdasági és a politikai menekültek megkülönböztetését, valamint az üzletszerűen menedékjoggal foglalkozó emberkereskedelem elleni fellépést az új romapolitika már 2011 január-

jától szorgalmazza. Feladatunk az, hogy a kormánnyal közös programokban olyan gazdasági helyzetet teremtsünk a nehéz sorban élő romák és nem romák számára, ami itthon, Magyarországon biztosít mindenkinek munka általi tisztességes megélhetést.

– Horthy-szobrokat avatnak, majd vörös festéssel öntenek le, miközben mások *Raoul Wallenberg* szobrát gyalázzák meg. Legutóbb pedig *Schweitzer József* nyugalmazott főrabbit inzultálták. Aggódni kellene a szélsőségesek megerősödése miatt?

– *Minden ilyen atrocitást elítél az ORÖ, és ennek több alkalommal hangot is adott. Ugyanakkor látni kell, veszélyes provokációs folyamatról van szó, amelyet a Gyurcsány Ferenc köreihez tartozó Dániel Péter ügyvéd indíthatott el a kormányzó szobrának megrongálásával. Később rasszista szélsőségesek tettelesen fenyegették a cigány kisebbséget Nagykanizsán, és sorolhatnám. A szélsőség csak újabb szélsőséget szül.*

(Magyar Hírlap – 2012.06.21.)



ELKÉSZÜLT A KAPOSVÁRI EGYETEM ROMA STRATÉGIÁJA

❖ Elkészült a Kaposvári Egyetem romastratégiája, melyet a csütörtöki egyeztető tárgyaláson **Sztojka Attila**, az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselőjében példaértékűnek és előremutatónak nevezett Kaposváron. Azt mondta: ezzel ugyanis felkészülhet hazánk azokra a forrásokra, amelyek a következő években ilyen célokra rendelkezésre állnak majd. – A felzárkózás nem fog menni egy-két év alatt – mondta –, ám a stratégia

eredményessége attól függ, megvalósításában milyen partnerekre talál az egyetem. Remélhetően konkrét programok is lesznek, nem csupán elemzések. Az állami, önkormányzati szervek, civilszervezetek, cégek képviselői a csütörtöki ülésen megvitatták az elkészült stratégiát, amely aztán az egyetem szenátusa elé kerül elfogadásra. [...]

(Somogyi Hírlap - 2012. 06. 22.)

KINYÍLÓ AJTÓK: A CIGÁNYOKRÓL EGERBEN

❖ *Opening Doors* (Kinyíló ajtók) címmel a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia cigány lelképásztorkodásért felelős bizottsága és a Renovabis német egyházi segélyszervezet első alkalommal rendez meg nemzetközi szemináriumát, amely a közép- és kelet-európai cigányok integrációját szolgáló tervezetetről szól. [...]

A június 19-i ülésnapon felszólalt többek között **Gab-**

tetve a Katolikus Egyház törekvéseit a cigányok érdekében. Az egyház elsősorban lelképásztorkodást biztosít, amely spirituális, szentségi és liturgikus dimenziókban valósul meg, továbbá részt vesz a cigányokat érintő szociális problémák megoldásában is, mint például a lakhatási gondok és a nevelés-oktatás. **Bentoglio** részletesen ismertette néhány egyházi szervezet, így a

Püspöki Konferenciái Bizottsága) tevékenységét. Kifejtette **XVI. Benedek pápa** magiszteriiumának a cigá-

nyokra vonatkozó fontosabb irányelveit is. [...]

(heol.hu – 2012.06.20.)

TOVÁBB MŰKÖDHET AZ ISKOLA

❖ **Bíró** bíróság elé állt csütörtökön az **Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyermekeknek Alapítvány (CFCF)** által vádlottak padjára kényszerített **Hajdúdorogi Egyházmegye**. Az alapítvány azzal vádolja a görög katolikus egyházat, hogy a **Huszártelepen 2011 szeptemberében megnyitott egyházi iskolában a gyerekek számára káros tevékenység folyik. A jogvédő szervezet azt kívánta elérni, hogy az iskolát zárják be, illetve ösztön ne indulhas-**

lapunknak elmondta: meggyőződése, hogy mind a diákoknak, mind a szülőknek jól tettek a felperes által tévesen „cigányiskolának” bélyegzett új, egyházi szellemiségű oktatási intézmény létrehozásával és működtetésével. – A Huszártelepi iskolaindítás statisztikailag csak egy a sok közül, számunkra és az érintettek számára azonban nagyon fontos, éppen ezért mindannyian ragaszkodunk hozzá. Idén 17 első kapott bizonyítványt, ősszel 16 gyermek kezd meg nálunk iskoláséit, közülük 14 a szomszédos óvodából érkezik – mondta. [...]

(Kelet-Magyarország - 2012. 06. 22.)

Az iskola jövőjével kapcsolatban – a maratoni hosszúságú tárgyalás szünetében – **Kocsis Fülöp, az egyházmegye vezetője**

TÖBB SZÁZ BARANYAI ROMA KÉNYSZERÜLHET HAZA KANADÁBÓL

❖ Ezentúl negyvenöt napon belül automatikusan elutasítják a Kanadában menedéket kérő magyar állampolgárok kérvényét, s hazatoloncolják őket. Egy részük a „semmire” érkezik haza.

Lehúzta a rolót a magyar menedékesek előtt Kanada: a most elfogadott új törvény szerint a biztonságosnak minősített országokból érkezők kérelmeit automatikusan elutasítják, s negyvenöt napon belül hazatoloncolják őket. Mivel Magyarország sze-

reper a listán, a menedéket kérő romákat és nem romákat egyaránt hazaküldik.

A vízumkényszer 2008-as megszüntetését követően a bevándorlási statisztikák szerint az első két évben évente mintegy 2500-an, 2011-ben és idén pedig összesen 4400-an kértek menedékjogot. Ezzel vezetjük a Kanadába érkező menekültek listáját, a sorban utánunk következik például Kína és Namíbia.

(barna.hu – 2012.06.13.)



riele Bentoglio, az Elvándorlók és Úton lévők Pápai Tanácsának altitkára, ismer-

CCEE (Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa) és a **COMECE (Európai Unió**

A hónap hírei • A hónap hírei

Miniszteri szinten a társadalmi felzárkózás ügye

Miniszteri szintre került a roma integráció ügye, ezért szorosabb és jobb határfokú lesz az együttműködés a romákat képviselő szervezettel – mondta Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere.

Balog Zoltán 2010. június 1-jétől volt a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkára. Államtitkári munkásságának egyik fő állomása volt a kormány által egyhangúlag elfogadott Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia megalkotásában való közreműködés. A **mélyszegénység, gyermekszegénység, romák alcímet viselő stratégia 10 esztendőre tervez (2011–2020). A Kormány már korábban jóváhagyta a dokumentum két évre (2012–2014) szóló intézkedési tervét is.**

A Stratégia alapelvei:

- ellenőrzés, nyomon követés, azaz egy olyan monitorozási rendszer kialakítása és működtetése, amelynek segítségével a programok eredményessége és célzottsága kimutatható.
- aktivizálás, azaz fontos, hogy a jelenleg inaktív munkaképes emberek ismét aktívak legyenek, és felelősséget vállaljanak sorsukért,
- teljesítmény elvűség, azaz az állami támogatások, jutatások esetén magától a támogatottól is teljesítményt, eredményt várnak el,
- koordináció, azaz a különböző szakpolitikák rendszerének összehangolása,
- komplexitás, azaz a szegénység által sújtott területeket – a foglalkoztatást, oktatást, egészségügyet, lakhatást – összehangolva, együtt kell kezelni,

A Stratégia a társadalmi vita eredményeként két új részzel bővült: egy, a közbiztonságról szóló fejezettel, valamint a szemléletformálás vonatkozásában megfogalmazott elvekkel, melynek célja a társadalmi többség meggyőzése arról, hogy közös érdek a mélyszegénységbe jutottak és a romák felzárkózása. A dokumentum EU-s szempontból is egyedülálló, hiszen a kormánydöntésnek köszönhetően a nemzeti stratégiát az uniós tagállamok közül elsőként hazánk nyújtotta be az Európai Bizottságnak.

Balog Zoltán 2012. május 14-től az emberi erőforrások minisztereként folytatja munkáját. A miniszter tárca legfontosabb feladatának az emberi erőforrások megerősítését és megújítását nevezte. Ennek a tevékenységnek ad helyet az iskola, az egészségügy, a szociális ellátórendszer, a sport, a lelki közösségek, a kultúra és a civil önszerveződések – fűzte hozzá. Azáltal, hogy minden, az emberek „státuszbiztonságával” kapcsolatos terület egy minisztériumban kap helyet, hatékonyabbá válhat az ott végzett munka – mondta. A szociális és az ifjúságot érintő feladatokkal kapcsolatban hangsúlyozta: a területen az emberi erőforrások megerősítését elsősorban a családon keresztül lehet megvalósítani. A szociálpolitika tekintetében fontosnak nevezte, hogy ne csak a társadalomból kiszorultakat támogassák, hanem azokat is, akik a „társadalom közepén erősítik a nemzet összetartozását”. Fontosnak nevezte a gyermekvédelem integrálását az általános szociálpolitikába. A nyugdíjpolitikával kapcsolatban kifejtette: fontos változás volt, hogy világossá tették a különbséget a nyugdíjszerű és a más típusú ellátások között.



Átvette miniszteri kinevezését Balog Zoltán (MTI)

BALOG ZOLTÁN *emberi erőforrások minisztere*

1958. január 7-én született Ózdon. Nős, 5 gyermek édesapja. Nyelvismerete: német felsőfokú, C-típusú nyelvvizsga, tárgyalóképes angol nyelvtudás, bibliai görögből német állami nyelvvizsga. Párttagsága nincs.

Református teológiai tanulmányai előtt betanított esztergályosként dolgozott a Diósgyőri Gépgyárban.

TANULMÁNYOK:

1974 és 1976 között békeszolgálati önkéntesként dolgozott egyházi épületek újjáépítési és renoválási munkálatain Wittenbergben, Goppelnben és Drezdában.

1976-ban érettségizett a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában.

1978-tól 1983-ig teológiai stúdiumot folytatott Debrecenben és Budapesten.

1980-ban teológiát tanult Kelet-Berlinben, az Egyesült Protestáns Egyház vendéghallgatójaként.

1981–1983 között 4 szemesztert töltött Halle-ben, a Luther Márton Egyetem Teológia Tanszékén. Ezekben az években aktívan részt vett az NDK evangélikus egyházának békeakcióiban. Összekötő szerepet játszott a kelet-német „békefolyamat” és a budapesti Dialógus-békecsoport között.

1983-ban szerezte az első lelkészi diplomát a Budapesti Református Teológiai Akadémián.

2002-ben a Semmelweis Egyetemen „mentálhigiénés szakember” képzést szerzett.

MUNKÁSSÁG:

1980-ban a Püspökszentlászlói Katolikus Szociális Otthonban dolgozik egy évet.

1983–1987 között református lelkész Maglódon és öt szórványgyülekezetben.

1987–1989 az Egyházak Világtanácsa posztgraduális ösztöndíjasa Tübingenben.

1989-ben részt vesz az Első Európai Ökumenikus Találkozón, mint az Európai Egyházak Konferenciája teológiai tanácsadója.

1989. szeptember – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa megbízásából a Kelet-Németországból menekültek lelkészeként működik a csillebérci menekülttáborban.

1989–1991 óraadó tanár a Budapesti Református Hit-tudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékén.

1991–1996 hittantanár a Budapesti Német Iskolában.

1992–1993 hittantanár a Baár-Madas Református Gimnáziumban. A Németországból érkezettek számára bevezető szemináriumok kidolgozása.

1991–1994 között a FIDESZ parlamenti frakciójának egyházpolitikai tanácsadója.

1993–1996 a Bonni Egyetem Ökumenikus Intézetének tudományos munkatársa. Publikációk a következő témában: egyházak és kommunizmus Magyarországon és az NDK-ban.

1996-tól 2006-ig a Budapesti Németajkú Református Egyházközség megválasztott lelkésze. Az egyházközség keretében működő Protestáns Fórum vezetőjeként közéleti

és karitatív tevékenységet folytat (pl. volt kábítószerfüggők tanácsadó szolgálata, erdélyi egyházi és emberjogi kezdeményezések támogatása). A német-magyar Protestáns Fórum vezetőjeként elsőként rendeztek Chagall-kiállítást Magyarországon a Német Evangélikus Egyházközséggel együttműködve, Budapesten. Fórumvezetőként társalapítója az „Elveszett évek?” német nyelvű tanulmányi csoportnak, mely 5 éven keresztül közölt munkákat és dolgozta fel a hidegháborúról szóló forrásokat egyházi-teológiai szempontból.

1996–1997-ben a Testnevelési Egyetem Mentálhigiénés Tanszékén dolgozik, mint tudományos ügyvivő.

1998–2002 Orbán Viktor, a Magyar Köztársaság miniszterelnökének főtanácsadója.

1999-től 2012-ig a XX. Század Intézet Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány Felügyelő Bizottságának tagja.

2002–2003 között a Köztársasági Elnök Hivatalában a Társadalompolitikai Főosztály vezetője.

2002-ben a korábbi németajkú Hold utcai protestáns templom újjáépítésének kezdeményezője és vezetője.

2003-tól a Szövetség a Polgári Magyarorszáért Alapítvány kurátora és főigazgatója, mely megbízatása 2007. április 16-ával megszűnt. Azóta az Alapítvány kuratóriumi elnöke.

A **2006-os országgyűlési választásokon**, országos listán szerez mandátumot. Ezt követően bejelenti, hogy a Magyarországi Református Egyház törvényeinek megfelelően országgyűlési képviselőisége idejére, „lelkészi jellege” fenntartásával, lelkészi szolgálatát szünetelteti. Ennek megfelelően a „lelkészi” címet sem használja. Természetesen amennyiben erre felkérést vagy meghívást kap, igehirdetői és egyéb szolgálatot végez.

A **2006 őszi** rendőri brutalitás kivizsgálását szorgalmazó parlamenti vizsgálat kezdeményezője és szorgalmazója.

2006. május 30-tól az Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi, Civil- és Vallásügyi Bizottságának elnöke.

2007. február 26-tól a FIDESZ parlamenti frakció-vezető-helyettese, a FIDESZ Kulturális Kabinet vezetője.

2009 folyamán az Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi, Civil- és Vallásügyi Bizottságának elnökeként – Romani Rose, a Német Szintik és Romák Központi Tanácsa vezetője mellett – támogatja a roma gyilkosságok áldozatai családjainak megsegítését.

2009. augusztus 29-től a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület elnöke.

A **2010-es választásokon** a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei területi lista 3. helyéről jut be az Országgyűlésbe.

2010. június 1-jétől a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkára.

2011. május 19. Személyes közreműködésének köszönhetően fogadja el a magyar elnökség idején az Európai Bizottság az Európai Romastratégiát.

2012. május 14-től az emberi erőforrások minisztere.

A **2014-es országgyűlési választásokon** a Fidesz-KDNP országos listáján szerez mandátumot.

2014. június 6-tól az emberi erőforrások minisztere.

Elismerte a Velencei Bizottság a nemzetiségi törvény által nyújtott garanciákat

A Velencei Bizottság jelentésében demokratikusnak és a jogállamiságot szolgálónak találta a nemzetiségek jogairól szóló törvényt. A bizottság úgy vélte, hogy a magyar kormány érdekelt a hazánkban élő nemzetiségekkel való együttműködésben, és az új nemzetiségi törvény megfelel a nemzetközi kisebbségvédelmi elvárásoknak, de emellett alkalmazkodik a hazai adottságokhoz is. A bizottság elismerte, hogy Magyarország továbbra is különös figyelmet szentel nemzetiségi jogok védelmének. És erőfeszítéseket tesz az országban élő nemzetiségek kulturális és nyelvi azonosságának, hagyományaik és kulturális örökségük védelmének érdekében. A Napi aktuális vendége ezúttal **Latorcai Csaba** a Nemzetiségi és Civil Társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár(...).



(Fotó: civilkomp.hu)

Velencei Bizottság, ami az Európa Tanácsnak egy jogi szakmai tanácsadó testülete azt mondja ki, egy új törvényünkre, egy új sarkallatos törvényünkről, hogy demokratikus és minden lehetséges jogi elvnek megfelel ez a törvény. Mi ebben biztosak voltunk, nem véletlenül Magyarország kezdeményezte a nemzetiségi törvénynek a vizsgálatát az év elején, **Martonyi János** külügyminiszter úr. Ezt követően úgynevezett riportörök, vizsgálók érkeztek Magyarországra, egy rendkívül hasznos és gyümölcsöző eszmecsere folytattunk velük, de nemcsak mi, hanem ellátogattak civil szervezetekhez, az országos nemzetiségi önkormányzatok vezetőihez, tapasztalatot gyűjtöttek és ebből állt össze egy

jelentés-tervezet és ennek a jelentés-tervezetnek, én úgy gondolom, hogy a legfontosabb megállapításai, azok mind pozitívak.

– Egyetlen része volt, amikor egy kis kritikát is megfogalmazott, pontosan ezen a sarkallatos részen, amit Ön is említett az imént. Ugye, nem feltétlenül sorolta volna ebbe a kategóriába. Mit kell tudnunk még a kifogásokról?

– Az, hogy ezek alapvetően nem kifogások, tehát nem abba a kifogás kategóriába tartoznak, amik törvényt módosítást igényelnek, nem is kifogásként, vagy kritikaként fogalmazta meg a Velencei Bizottság, hanem veszélyforrásként, veszélylehetősékként hívta fel Magyarország figyelmét, egyes kérdésekre, ez három ilyen kérdés volt. Egyik az Ön által említett sarkallatosság, hogy ők úgy gondolják, hogy azzal, hogy ez a törvény kétharmados, az az esetleges módosítást, azt nehezíti teszi. Magyarország álláspontja ezzel szemben az, hogy a kétharmados, az éppen, hogy egy stabilitást, egy rendkívüli garanciát jelent. Márpedig a nemzetiségi jogok, a kisebbségi jogok védelme, az mindenféleképpen az egyik legfontosabb és leggaranciálisabb elemnek kell lenni minden európai államban.

– Ugye, hogy ha a garanciákat említjük, akkor ez a jelentés külön kiemelte, hogy az egyes területeken is nagyfokú a garancia, nagyobb mértékben nyilvánul ez meg, akkor ezt említjük

– Hallhattuk a pozitív visszhangot, a Velencei Bizottság elismerte ezeket a garanciákat, de inkább mondja el Ön, hogy pontosan mi is az, amit tudnunk kell, mik a jó hírek.

– Én úgy gondolom, hogy annál nagyobb és jobb hír nincs, minthogy a

meg, hogy Magyarországon belül a kisebbség számára melyek ezek a kiemelt területek.

– Két nagy kiemelt terület van. Egyik az úgynevezett egyéni nemzetiségi jogok, mi minden embert, állampolgárságtól függetlenül megillet, aki Magyarországon tartózkodik, és Magyarországon lakóhellyel rendelkezik és egy nemzetiséghez tartozónak vallja magát. És a másik nagy terület pedig az a kollektív jogok, azok a jogok, amelyeket közösségben lehet gyakorolni. Egyéni jogként legfontosabb jogunk az az anyanyelv használata és annak a teljes szabadsága. Hatósági, bírósági eljárásokban és a közösségben, ezen felül az oktatás és kultúrához való anyanyelven történő hozzáférés joga, tehát, hogyha valaki anyanyelven szeretne tanulni, akár iskolarendszerben, erre megvan a lehetősége. És ehhez társulnak a közösségi jogok, média jogok, legyen az elektronikus hírközlés, vagy írott média, kulturális intézmények alapítása és működtetésének joga és most megnyitottuk a lehetőséget. Arra is, hogy még több iskolát működtethessenek, vehessenek át a nemzetiségi önkormányzatok, ezzel is éljenek az autonómiájukkal, a kulturális autonómiájukkal.

– Tehát, ahogy az Ön szavaiból kiveszem, itt rengeteg lehetőség van, rengeteg területen nyújtanak garanciákat, különféle kedvezményeket. De akkor miért van az, hogy például a mai napon, ahogy én is nézegettem a híreket, nemrégiben **Szabó Máté**, az alapvető jogok biztosa az aggodalmának adott hangot és ő pedig pont azt mondta, hogy hát itt az alapvető jogokat, az alapvető nemzetiségi jogokat korlátozza ez az új törvény. Miért vannak akkor ilyen ellentétek?

– Bizonyos részletkérdésekre fogalmazott meg az alapvető jogok biztosa kritikát. Ezt a kormányzat áttekintette és törvénymódosítást is eszközölt, ezt a törvénymódosítást az országgyűlés elfogadta és bizonyos esetekben ugyanakkor fennáll a vita az alapvető jogok biztosával. Ezt az alkotmánybíróság el fogja fogadni. De például az egyik ilyen kritikára fogalmazta azt a Velencei Bizottság, nevezetesen a népszámlálási adatoknak a figyelembevételére – mert 2014-től csak azokon a településeken alakulhat nemzetiségi

önkormányzat, ahol a népszámlálás visszaigazolja, hogy valóban van ott közösség, amire önkormányzat alakuljon –, nos erre a Velencei Bizottság azt mondta, hogy ez egy teljesen legitim és kifejezetten jó kezdeményezés.

– Ezekből a garanciákból, kedvezményekből maguk közösségek mit érzékelnek, milyen visszajelzéseket kaptak idáig?

– Már maga a törvény előkészítése is egy mélyreható és egy másfél éves konzultáció eredménye. Egyrészt civil szervezetekkel folytattunk konzultációt és természetesen az országos nemzetiségi vezetőkkel. Sok tekintetben pontosan az ő elvárásaiknak, elképzeléseiknek megfelelően alakult ez a törvényjavaslat és nyerte el a végleges formáját.

– A jövőt tekintve, mely területeken van szükség még előrelépésre?

– A kereteket tudja egy törvény megteremteni. A keretet tartalommal kell feltölteni, ez a közösségeknek a feladata. Én úgy gondolom, hogy azok a negatív tendenciák, amik tapasztalhatóak voltak, beszélhetnék itt az etno-bizniszről, a visszaélésszerű önkormányzat alakulásról, különböző állami támogatásoknak a jogellenes lehívásáról, ezek meg fognak szűnni az elkövetkezendő időszakban, és valóban a közösségekhez, a nemzetiségi közösségekhez fog a támogatás érkezni, és ezeknek a közösségeknek a megerősítéséért fogunk tudni küzdeni, dolgoz-

ni, akár anyagilag, akár erkölcsileg, akár jogilag.

– És a kérdés, hogy ebből az összefogásból a nemzeti közösség, az milyen következtetéseket fog levonni. Hogyha csak a legeslegnagyobb kisebbséget, a legeslegnagyobb nemzetiséget említem, például a roma kultúrát tekintjük, illetve a roma társadalmat: nemrégiben volt az az eléggé ambivalens esemény, hogy ha fogalmazhatunk így, amikor egyidejűleg az Európai Unió a roma stratégiát, azt dicséretben részesítette, Amerika viszont bírálta. Hogy lehet az, hogy ha ilyen nagyfokú az összefogás, ahogy Ön is említi, akkor ennyire eltérő vélemények, ennyire eltérő álláspontok alakulnak ki a külföldi elemzők szemében.

– Én a bírálatukat egyrészt részérdek megjelentéseként értékelem, másrészt pedig az eltérő kulturális adottságoknak. Tehát Európában egészen más a nemzetiségekre való tekintés, hiszen itt jóval több náció, nemzetiség él együtt ezen a sokkal kisebb földrészén, mint Amerikában. Amerikában sokkal kevesebb az őshonos nemzetiség, és sokkal több a bevándorló. Ott egészen mások a problémák, nem lehet egy kalap alá venni, az őshonos nemzetiségeket, akiknek évszázadok, vagy akár ezer évek óta ugyanaz a föld a hazája, mint azokat a területeket, ahol csak néhány évtizede jelentek meg egyes népcsoportok.

– Latorcai Csaba, köszönöm, hogy itt volt.

VELENCEI BIZOTTSÁG

A Velencei Bizottság az Európa Tanács (ET) független alkotmányjogászokból álló tanácsadó szerve. 1990-ben jött létre, a közép- és kelet-európai rendszerváltások után, amikor sürgős alkotmányozási tanácsokra volt szüksége az új demokráciáknak. A bizottság hivatalos neve angolul *European Commission for Democracy through Law* (Európai bizottság a demokrácia érvényesítésére a jog eszközeivel), de létrejöttének és évi négy plenáris ülésének színhelye után általában Velencei Bizottságnak nevezik.

A Velencei Bizottság fő tevékenysége az alkotmányozási tanácsadás a tagállamok számára, de az alkotmányokhoz közel eső egyéb törvénykezési területekkel – kisebbségi jog, választási jog – is foglalkoznak. Véleménykéréseket befogad a szervezet a tagállamoktól és az Európa Tanács szerveitől, vagy más nemzetközi szervezetektől, így az Európai Bizottságtól, amelyek részt vesznek a Bizottság munkájában. A Velencei Bizottság ajánlásai nem kötelezőek a nemzetközi jog szerint, de a tagállamok általában követik azokat.

(ECHO TV - Napi Aktuális - 2012.06.21. 20:12:04)

A nemzetiségek értékeinek oktatása is bekerült a Nemzeti Alaptantervbe

Minden műveltségi területen foglalkoznak a hazai nemzetiségekkel már első osztálytól

Minden műveltségi területen megismertetik a diákokat a hazai nemzetiségek értékeivel és már első osztálytól foglalkoznak a témával az új Nemzeti Alaptanterv (NAT) szövegébe most bekerült módosítás szerint. Ez óriási előrelépés, hiszen eddig egyáltalán nem szerepeltek a nemzetiségek a NAT-ban. Az Országos Roma Önkormányzat üdvözli a módosításokat, egyben köszönetét fejezi ki azoknak a szervezeteknek, amelyek közreműködésével a közös munka eredményeként megtörténhetett ez a lépés.

Mint az korábban a sajtóban olvasható volt, **Balog Zoltán**, a KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkára hívott össze nemrégiben egy egyeztetést a NAT megalkotóival és kormányzati, valamint független szakértők részvételével annak érdekében, hogy hangsúlyosabban jelenjenek meg a nemzetiségek a NAT-ban. Az egyeztetésen Balog Zoltán államtitkár mellett részt vettek **Hoffmann Rózsa**, a

NEFMI államtitkára, **Farkas Flórián**, az Országos Roma Önkormányzat elnöke, **Orsós Anna**, a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nyelvszociológia Tanszékének vezetője és az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet szakértői. A megbeszélés és az azt követő egyeztetések eredményeként hat ponton is módosult a hamarosan Kormány elé kerülő új Nemzeti Alaptanterv szövege.

A legfontosabb változás

a korábbiakhoz képest, hogy a hazai nemzetiségekkel kapcsolatos tudnivalók ezen túl minden műveltségi területen és minden tudásszinten, tehát már általános iskolától az első osztálytól meg kell jelenjenek. Ennek a változásnak köszönhetően – illeszkedve a regionális és lokális sajátosságokhoz – a helyi pedagógiai programokba is bekerülhet például a nemzetiségek népköltészete és lehetőségük nyílik a

gyerekeknek arra, hogy kitágítsák látókörüket mások kultúrájának megismerésével, ez által segítve a békés együttélést is.

Először fordul elő, hogy egy Nemzeti Alaptantervben a velünk élő nemzetiségek ezen belül a romák-cigányok kultúrája, az együttélés jellemzői is megjelennek. Köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki ezért a többi hazai nemzetiség nevében is.

~ ~ ~ ~ ~

Emberi Erőforrások Minisztériuma Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Az EMMI-TFAT reakciója az új Kanadai menekültügyi törvényre

Magyarország demokratikus jogállam, az emberi jogok szempontjából biztonságos ország. Az a magyar állampolgár, aki más országban politikai menekültjogot

kér, és félfasiszta diktatúrára hivatkozik, nem mond igazat – ezt támasztja alá a kanadai parlament alsóháza által a hét elején elfogadott törvényjavaslat is, amely a

jövőben szigorúbban szabályozná az ország menekültügyi rendszerét.

Kanada megelőlegezve a tömeges visszaéléseket, a jövőben sokkal szigorúbb sza-

bályokat vezet be, hogy a magyarországihoz hasonló megalapozatlan menekült-hullámoknak gátat vessen.

Nyilvánvaló, hogy azok a magyar állampolgárok, akik

az utóbbi években útra keltek és politikai menedékjogot kértek, a könnyebb megélhetés reményében indultak el, kihasználva a kanadai menekültügyi törvény által biztosított pénzbeli támogatási lehetőségeket. A kanadai törvénymódosítás

számukra azt üzeni, hogy a jövőt nem segélyekre kell építeni, hanem tisztességes munkára. A politikai menedéket kérők a hazánkból tisztességes munkavállalási szándékkal kiutazó roma és nem roma magyar honfitársainkra is árnyékot vetnek.

A magyarországi cigányság jövője itt van, saját hazájukban. Kétségtelen, hogy ma Magyarországon nem könnyű cigányként boldogulni, de az elmúlt években elindított programjaink által mindenki számára lehetőséget kívá-

nunk teremtetni arra, hogy képezhesse magát és megtalálhassa helyét a munka világában. Kérjük őket, hogy itt, szülőföldjükön keressék a tisztességes boldogulás lehetőségét, mert Magyarország mindannyiunk közös otthona.

~~~~~

## További erőfeszítésekre van szükség a nemzeti romaintegrációs stratégiák sikeréhez

### *Bizottsági dicséret Magyarországnak*

A mai napon mutatta be az Európai Bizottság a tagállami romaintegrációs stratégiáról készített jelentését. **Járóka Livia** fideszes EP-képviselő, a romák társadalmi befogadásáról szóló európai parlamenti jelentés előterjesztője a dokumentum kapcsán kiemelte: „A legtöbb tagállami stratégia alapos és megfelel az stratégia elvárásainak, de a kezdeményezés sikeréhez még számos egyéb feltételnek kell teljesülnie”. Az Európai Bizottság értékelése több esetben is követendő példaként említi a magyar stratégiában felvázolt konkrét intézkedéseket.

**Viviane Reding** jogérvényesülésért, alapvető jogokért és uniós polgárságért felelős biztos, **Andor László**, foglalkoztatásért, szociális ügyekért és társadalmi befogadásért felelős biztos, valamint **Járóka Livia** fideszes EP-képviselő közös sajtótájékoztatón fejtették ki véleményüket a dokumentum megállapításairól és a soron következő teendőkről. Járóka Livia, a romák társadalmi befogadásáról szóló európai parlamenti jelentés előterjesztője szerint a benyújtott stratégiák szakmai megalapozottság és összetettség tekintetében nem maradnak el a várakozásoktól, de egy dolog papíron megfelelni az uniós intézmények elvárásainak és megint más dolog azokat átültetni a gyakorlatba.

Járóka Livia felhívta a figyelmet a roma közösségek bevonásának szükségességére a monitoring és értékelés folyamatába, valamint a roma civilszervezetek függetlenségének és kapacitásfejlesztésük fontosságára. Fel szólította az uniós intézményeket, hogy vonják be a tagjelölt országokat a keretstratégia végrehajtásába, mozgósítsák az Előcsatlakozási Támogatási Eszközt a romák befogadása érdekében és gyakoroljanak nyomást ezekre az országokra a Stabilitási és Társulási Folyamat keretében.

A stratégia finanszírozása kapcsán a néppárti politikus üdvözölte a Bizottság módosító javaslatát az Európai Szociális Alapra és az Európai Regionális Fejlesztési Alapra vonatkozó rendeletet

illetően, különösen az előzetes feltételek szélesítését és a nyomor területi koncentrációjának felmérésére irányuló kezdeményezést. „Még inkább cél- és fejlesztésorientált, komplex, rugalmas és fenntartható programokra van szükség, amelyek a leghátrányosabb helyzetű kistérségekre fókuszálnak és a falusi, vagy elővárosi nyomor felszámolását célozzák” – hangsúlyozta Járóka Livia.

Az Európai Bizottság értékelése több esetben is követendő példaként említi a magyar stratégiában felvázolt konkrét intézkedéseket, többek között a romák egészségügyhöz való hozzáférése és a lakhatási helyzetük javítása terén.

Háttér: Az Európai Romastratégiát a soros elnökség védnöksége alatt 2011 júniu-

sában fogadták el az Európai Unió állam és kormányfői. A stratégia az Európai Parlament korábban elfogadott jelentésére épül, melynek kidolgozója Járóka Livia fideszes európai parlamenti képviselő volt. A dokumentum többek között kötelezte a tagállamokat, hogy 2011. év végéig nemzeti romaintegrációs stratégiát nyújtsanak be, amelyben menetrendet és konkrét intézkedéseket határoznak meg a romák felzárkóztatására. A dokumentum négy kiemelt területet határoz meg, amelyeken előrelépést kell elérni a romák társadalmi befogadása terén: oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és lakhatás.

Magyarország a 27 tagállam között elsőként nyújtotta be saját nemzeti romaintegrációs stratégiáját.

# Az Államreform operatív program keretében megvalósuló „Roma felzárkózás módszertani támogatása” című kiemelt projekt

**A kiemelt projekt illeszkedik ahhoz a keretmegállapodáshoz, melyet a Kormány és az Országos Roma Önkormányzat (továbbiakban: ORÖ) közösen írt alá, illetve a keretmegállapodáshoz kapcsolódó, Az egyes társadalmi felzárkózást célzó rövid távú intézkedésekről szóló 1136/2011. (V. 2.) Korm. határozathoz.**

A Kormányprogram „A cigányság körülményeinek javítása, társadalmi beilleszkedésének elősegítése” című fejezetében célként határozza meg, hogy a cigányság problémáit nemzeti ügyként, s nem pusztán szegénypolitikaként kezeli. Kiutat a Széll Kálmán Tervben megfogalmazott és az EU Roma Keretstratégia intézkedéseihez igazodóan a jelenlegi nyomor kezelésének és az egyes szakpolitikákban kidolgozásra kerülő, a jövő építésének lehetőségét megteremtő együttes megvalósítás jelenti.

A Kormány a társadalmi felzárkózást szolgáló intézkedések hatékonnyá és eredményessé tétele érdekében együttműködési rendszert alakít ki az ORÖ-val. Az együttműködési rendszert elsődlegesen a foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése, a komplex munkaerő-piaci, a hátrányos helyzetűek foglalkoztatását előse-

gítő programok tekintetében kívánja biztosítani, továbbá az oktatási, szakképzési, felsőoktatási, felnőttképzési lehetőségek minőségét kívánja javítani.

A Kormány és az ORÖ által aláírt keretmegállapodásnak „a szegénység mélyülése, az újratermelődések fékezése, a társadalmi kulturális háttérű oktatási hátrányok felszámolása” elnevezésű pontja biztosítani kívánja 2015-ig a szak- és felnőttképzés területén mintegy 50 000, legfeljebb szakiskolai végzettségű, roma felnőtt piacképes szakképzését és további 80 000 felnőtt roma alapfokú készség fejlesztési programokban való részvételét (írás, olvasás, számolás, informatika).

## Alapvető cél

Cél, hogy az Országos Roma Önkormányzat, mint ernyőszervezet biztosítsa a megfelelő szakmai, módszertani, adminisztratív alapot, monitoring rendszert és adatbázist a cigány kisebbségi önkormányzatok számára a felzárkózási programokban való sikeres és eredményes részvételhez. A cigány kisebbségi önkormányzatok humánerőforrás kapacitása képzések révén el tudja látni a helyi szinten történő társadalmi felzárkózáshoz szükséges adminisztratív és érdekvédelmi feladatokat.

További cél a cigány kisebbségi önkormányzatokon keresztül a településeken élő roma emberek munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, illetve a helyi sajátosságok és a cigányság specifikumainak figyelembe vételével a helyi roma közösség felvilágosítása főként foglalkoztatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás és közigazgatás területén a cigány kisebbségi önkormányzatok által szervezett programok keretén belül.

Cél továbbá a cigány kisebbség felzárkózását segítő programok megtervezéséhez és végrehajtásához szükséges ismeretek és készségek képzése a cigány kisebbségi önkormányzatok választott képviselői és /vagy munkatársai számára a helyi adottságokra épülő prog-



**Cél a programok megtervezéséhez és végrehajtásához szükséges ismeretek és készségek képzése**  
(Fotó: LD)



ramok elkészítése, különös tekintettel a közigazgatási rendszerre épülő képzés tekintetében a hatékonyabb és hangsúlyosabb részvétel érdekében.

## Részletes célok és módszerek

1. A munkaerőpiacra való belépés ösztönzése és a munkahelyi diszkrimináció csökkentése érdekében közhasznú munkaerő kölcsönző intézményrendszer kialakítása a fővárosban és 19 megyében. Az intézményrendszer kiegészítésként jelenne meg a közfoglalkoztatás rendszere mellett, illetve átmenetet biztosítana a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás irányába.

*Módszer: tevékenységi kör és humánkapacitások kialakítása, emellett képzés és mentori szolgáltatás (országos roma közhasznú munkaerő-kölcsönző hálózat létrehozása, országosan 20 helyen, 2–2 fő képzéssel), területi szintű intézményrendszer kialakítása (megyenként), eljárások kidolgozása, területi kapacitás építése, intézményesített kapcsolattartás a potenciális munkáltatókkal, munkaerő kölcsönzőkkel, részvétel a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci reintegrációját segítő programokban (TÁMOP 1-es prioritás és Munkaerőpiaci-Alap). Utóbbi tevékenység összekötő kapcsolatként funkcionál a különböző programok között, mivel a munkaerő-kölcsönző tevékenység lényege, hogy az érintettek információkkal bírjanak a tekintetben hová lehet akár kikölcsönözni, akár közfoglalkoztatásba küldeni, akár pedig foglalkoztatási és képzési programokba való bekapcsolás révén visszavezetni a romákat a munkaerőpiacra.*

2. A szegénység mélyülésének és újratermelődésének fékezése, a társadalmi kulturális háttérű oktatási hátrányok felszámolása.

- Kisgyermekkorai felzárkózási programok kidolgozása.
- Szakképzés és felnőttképzés területén minél több, főként fiatal tehetséges roma személy felkészülésében való segítségnyújtás.
- Közoktatás: területi, intézményi minőségi különbségek felszámolásának elősegítése, a roma népesség kultúrájának megismerése és megismertetése, Roma Oktatási Integrációs Hálózat Integrált Pedagógiai Rendszer (IPR 11) átdolgozásában történő részvételre felkészülés.

*Módszer: programelemeket megvalósítók felkészítő képzése, egységes, a társadalmi felzárkózást szolgáló szempontrendszer és koncepció kialakítása, mentorálás (a hálózatban felkészített dolgozók számára). A projekt elsődleges célcsoportja számára kidolgozott képzés, módszertan szakértők bevonásával, területi intézményrendszer kialakítása. E részletes célkitűzés keretében létrejövő hálózatok: roma kisgyermekkorai fejlesztés intézményhálózata, roma közoktatási intézmények hálózata, szakképzés intézményhálózata. OM azonosítóval rendelkező Roma Pedagógiai Szakmai Szolgáltató intézmény megalapítása, az ORÖ oktatási intézményeinek kialakítása.*

3. A cigány nemzetiség felzárkózását segítő programok megtervezéséhez és végrehajtásához szükséges ismeretek és készségek nyújtása a cigány kisebbségi önkormányzatok

választott képviselői és/vagy elsősorban roma munkatársai számára a közigazgatásban való hatékonyabb és hangsúlyosabb részvétel érdekében, továbbá a helyi adottságokra épülő (különös tekintettel a Kormány és az ORÖ Keretmegállapodásban foglalt vállalásokra a lakhatás, oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és kultúra területeken) felzárkózást elősegítő programok elkészítése.

*Módszer: módszertan kidolgozása és képzés arra, hogy a helyi szereplők felkészültek legyenek a közigazgatási szerepek hatékonyabb felvállalására, és felkészüljenek a jogszabályok megfelelő alkalmazására, illetve ezek összehangolására a társadalmi felzárkózást érintő területekkel, hogy a helyi felzárkózást segítő programok elkészítésében, végrehajtásában eredményesebben tudjanak részt venni. Roma közigazgatási hálózat kialakítása.*

4. A fenti célok monitorozására alkalmas indikátorok forrásául szolgáló, megbízható és hiteles igazgatási célú adatszolgáltatási rendszer kialakítása. Az adatbázis emellett tartalmazza mindazon indikátorokat, amelyeket a Kormány és az ORÖ között létrejött keretmegállapodás teljesítésének értékeléséhez az illetékes minisztériumok a programok elindítását követő 1 hónapon belül – a programokba bevont romák számát tekintve – szolgáltatnak. Az 1136/2011. Korm. határozat alapján készült intézkedési tervben meghatározott beavatkozási területeknek és programoknak vállalt indikátoroknak megfelelően a végrehajtásért felelősként megjelölt miniszterek a bevont személyek számáról, illetve a program eredmény- és hatásindikátorairól, a roma személyek létszámáról legalább évente adatot szolgáltatnak a közigazgatási és igazságügyi miniszternek, valamint az ORÖ-nek legalább minden év február 28-ig az előző év adatairól.

*Módszer: az adatgyűjtésre/adatkezelésre vonatkozó hatályos jogszabályokkal összhangban, a rendelkezésre álló adminisztratív nyilvántartások (például a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó 2011. évi CVI. törvényben szereplő Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázis) adatainak ismeretében adatbázis kialakítása, amely alkalmas a további programok tervezéséhez, a megvalósulók értékeléséhez.*

5. Társadalmi befogadást célzó szemléletformálás elősegítése

*Módszer: A társadalmi befogadást célzó PILOT program célja, hogy a résztvevők megismerjék azoknak a kommunikációs technikáknak a helyzetorientált, adekvát használatát, amelyek hatékonyan támogatják a különböző helyzetekben és a közösségi kapcsolatokban fellépő konfliktusok eredményes, asszertív kezelését, ezzel is segítve a társadalmi felzárkózást a cigányság, a hátrányos térségekben élők, illetve az alacsony iskolai végzettségű, valamint egészségügyi állapotuk miatt nehezen vagy egyáltalán nem foglalkoztatható társadalmi csoportok számára. A PILOT program illeszkedik a projekt céljaihoz az ORÖ szervezettejlesztéséhez, háttérkapacitást képez valamennyi alprojekt vonatkozásában a roma nemzetiségi önkormányzatok képviselői és munkatársai számára az integrációs és felzárkózási programokban történő sikeres, célorientált, hatékony és hangsúlyos részvétel érdekében.*

# Nyitás egymás felé!

Az Üllői Roma Nemzetiségi Önkormányzat Roma Integrációs Programsorozata keretében, szeretettel meghívja Önt 9 héten át tartó előadásaira. Programsorozatunk célja bemutatni a roma és nem roma gyermekeknek és szüleiknek a roma kultúrát, ma is élő jeles roma származású alkotók segítségével.

Első előadásunkon **2012. június 29-én Szentandrassy István** Kossuth díjas festőművész ismerteti meg az érdeklődőket a roma festészettel. **Július 6-án** szintén vele találkozhatnak a kedves érdeklődők. Ekkor hirdetjük meg a magukban tehetséget érző gyermekek számára a rajzversenyt.

**Július 13-án** a roma nyelvet-irodalmat mutatja be versekben, és mesékben keresztül **Choli Daróczi József** és **Nagy Gusztáv** kitüntetett író fordító, tanár.

**Július 20-án** „Szabad foglalkozást” tartunk, ahol a gyermekek dolgozhatnak a rajzpályázatra készülő alkotásaikon, illetve közös programokon vehetnek részt.

**Július 27-én** a roma folklór zenével és táncsal ismerkedhetnek meg a kedves érdeklődők. Előadó: Romano Glaszó együttes **Lakatos György** vezetésével.

**Augusztus 3-án** a roma meséket és irodalmat mutatja be **Pato Selam**, a World Organization Romanipen alelnöke, író-költő-újságíró.

**Augusztus 10-én** a kézműves és kosárfonás mesterségét mutatja be **Makai Sándor**.

**Augusztus 17-én** a „Szabad foglalkozás” végén a gyermekek leadják „műveiket” melyeket a rajzpályázatra készítettek!

**Augusztus 24-e a rendezvénysorozat zárónapja.** Színvonalas gyermekműsorral szeretnénk kedveskedni a közönségnek és a résztvevőknek, és kihirdetjük a rajzverseny nyerteseit. Irodalmi összeállításunkban a gyermekek közreműködésével, roma verset, mesét hallgatunk. Kiállítás keretében bemutatjuk a díjnyertes pályaműveket és a kézműves foglalkozás legszebb alkotásait.

*Az előadásokat pénteki napokon,  
a nyári napközi színhelyén  
az üllői Árpád Fejedelem Általános Iskolában tartjuk.*

*A részvétel teljesen ingyenes, és mindenkit várunk sok szeretettel!*

## Babel Sound Fesztivál 2012

Balatonlellén rendezik meg a Babel Sound Fesztivált 2012. július 17-22 között. A sok kiválóság között fellépnek:

**Romungro Fiúk**

2012. július 18-án 14 óra

**Romano Trajo**

2012. július 20-án 14 óra

**Vojasa**

2012. július 22-én 16 óra



## Romengo a Babel Kertben



A Babel Kertben Balatonlellén  
lép fel a Romengo

**2012. július 1-jén 22.45-kor.**

*Belépés ingyenes!*



# Técsői Banda koncert és táncház



Técsői Banda ad koncertet 2012. július 07-én 21 órától, utána 22.30-tól velük táncház Balatonlellén a Babel kertben.

*A belépés ingyenes.*

## Vajdahunyadvári Zenei fesztivál

Idén is megrendezik a nagy sikerű Vajdahunyadvári Zenei Fesztivált Budapesten, ahol **augusztus 9-én** 20.30-kor fellép a **100 Tagú Cigányzenekar**.

**Program:** Rossini: Tell Vilmos – nyitány  
Brahms: V. magyar tánc  
Erkel: Palotás Monti: Csárdás  
Sarasate: Cigányosan

Marquiene: Spanyol cigánytánc  
Ismeretlen szerző: Cimbalomszóló  
Orosz dallamok: Poljuska, Fekete szemek  
Gipsy-show:  
Nemzetközi cigánydalok zenekari átiratban  
Offenbach: Orpheus [...]

**Belépődíj: 5000 Ft**

## Romano Drom lemezbemutató

A Romano Drom

**augusztus 24-én 18.30-kor**

tart lemezbemutató koncertet  
a Gödör Kempingben Agárdon.



## Agria Cigányzenekar a Bikavér Ünnepen Egerben

Eger Város Hegyközsége az idén tizenhatodik alkalommal rendezi meg az Egri Bikavér Ünnepet Szent Donát, a szőlőskertek, szőlősgazdák védőszentjének napja alkalmából **július 5-től 8-ig** Egerben, az Érsekkertben.

A hevesi megyeszékhely legnagyobb és legnépszerűbb, immár hagyományos rendezvényén az idén 40 borász kínálja borait, illetve a város 20 legrangosabb étterme az italokkal harmonizáló ételeket ajánl a látogatóknak.

A szórakozásról többek között a **Kerekes Band**, **Mága Zoltán**, a **Budapest Jazz Orchestra**, a **40 éves Egri Csillagok Népdalkör** és az **Agria Cigányzenekar** gondoskodik.

Az **Egres Néptáncsoport** és a **Tekergő zenekar** a „Hozz bort kocsmárosné!” elnevezésű műsorral kedveskedik a látogatóknak, de lesz virágszirom- és lovasruha-divatbemutató is. Az Egri Bikavér Ünnepe kuriózumaként az idén árverésre kerülnek olyan 225 literes egyedi boroshordók, amelyeket egri művészek díszítettek. A bevételből az ötletgazda Egri Borbarát Hölgyek Egyesülete az Egri Csillag legendájából ismert csillagkunyó felépítését tervezi.

A fesztivál programjához tartozik a Hoffer traktormatuzsálemek beindítása is, amely idén a magyar gyártású motorkerékpárok és veterán autók felvonulásával egészül ki.

# A könyvek szeretete

Amikor olvasunk egy könyvet, újra láthatjuk a szülőfalunkat körülölelő tájakat, ismeretlen emberek bőrébe bújhatunk, izgulhatunk a hőséért, mi is megvívhatunk az el-lenséggel.

Ön is szeret olvasni? Az alábbi könyvek számos témát érintenek. Kultúrák találko-zása ez, legyen szó zenéről, hagyományról, meséről...

## Cigányátok

Miskolctól nem messze egy elhagyott szovjet lakta-nya áll. Már teljesen kifosztották, két cigány fiú mégis kutakodni kezd az egykori kórház romos épületében. Olyan kincsre találnak, ami-re egyikük sem számított. Próbálnak túladni rajta, a dolgok azonban balul sülnek el, és az egyik fiú váratlanul eltűnik. A bátyja egészen Koppenhágáig követi a nyomát, de mindenütt akadályokba ütközik. Azok, akik találkoztak a testvérével, ijedten valami „cigányátokról” suttognak.

Nina Borg, a Vöröskereszt ápolónője egy városszéli, elhagyott garázsban cigány menekülteken próbál segíteni, akik között titokzatos betegség ütötte fel a fejét. Arra azonban nincsen felkészülve, hogy a jó szándék ezúttal nemcsak őt, hanem a családját és másokat is halálos veszélybe sodor.

A fiút és Ninát magával ragadja a tragikus események áradata... amelyet talán már túl késő megfékezni.

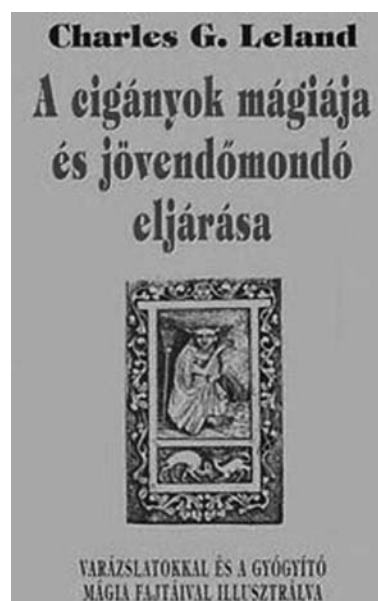
A Cigányátok szerzője *Lene Kaaberbol, Agnete Friis*.



kából nyert szupererő azonban annyira hatásos, hogy a dolgok nem éppen úgy sülnek el, ahogyan képzelte. (4–5 éves kortól ajánljuk.)

A könyv szerzője: *Prakter Mariann*

## A cigányok mágiája és jövőmondó eljárása



Jelen mű a cigá-nyok körében használt ceremóniák, és szoká-sok gyűjteményét fog-lalja össze, amelyek a jövőmondással, a boszorkány gyógymó-dokkal, a szerelmi báj-italokkal és más bo-szorkányságokkal áll-nak kapcsolatban, olyan anekdoták és példák alapján, melye-ket vagy nem ismernek igazán az olvasók, vagy személyes tapasztalatokból származ-nak.

„A hipnotizmus sokkal nagyobb csodá-kat mutatott meg nekünk annál, mint amiket a régi korok varázslói, vagy a modern világ hipnotizálói valaha is megál-lapíthattak. A memória, amely Platón szerint a gondolat alapja, egykor egy meghatározott mennyiség volt, de mostanra ezt a mennyiséget napjaink pszichológiája gyakor-latilag a végtelenségre szélesítette ki (ha ez a szó nem túl merész), és tökéletes fejlődése az intellektussal azonos, és így nyíltan látjuk magunk előtt azt az erőt, hogy olyan dol-gokat mutassunk be, melyeket egykor csodának tartottak.”

A kötetben foglaltak az alábbi tartalom szerint követ-hetők nyomon:

## Paprika és Rózsa Udvarlós mesék



Paprika, a falubeli legény árgus szemmel lesi, mikor ejtheti ámu-latba Rózsát, a szép ci-gánylányt. Ha Rózsa nem tud csokrot kötni a tüskés rózsaszálakból, vagy ha a csillagot kell felrakni a karácsonyfa tetejére, Paprika rögtön ott terem, és segít a lánynak. Az erős papri-



Előszó:

- A boszorkányság eredete, sámánizmus és boszorkányság: bosszúálló és ártó mágia;
- Bűbáj és ördögűzés a felnőttek orvoslása terén – Magyarországi cigány mágia;
- Cigány ördögűzés – a gyermekek gyógyítása – Magyarországi cigány varázslat – Egy különös régi olasz titok – A fokhagyma mágikus képessége – Egy boszorkánytól ellesett firenzei varázslat – Lili a gyermektolvaj és a boszorkányok királynője;
- Délszláv és más cigány boszorkány tanok – Szavak a boszorkányra – Vilas és a föld és a levegő szellemei – Boszorkányok, tojáshéjak és a tojástan – Közmondások a tojásról – Ova de crucibus;
- Az állatok védelmére és gyógyítására használt bűbajok vagy ördögűzések;
- A terhességről és bűbájokról, valamint az ezzel kapcsolatos folklórról – A vadkan fogai és a vér kifolyását megelőző bűbáj;
- Az ellopott tulajdon visszaszerzése – Szerelmi bűbáj – Patkók és szerelmi bájitalok;
- Romániai és erdélyi boszorkányság és a cigányokkal kapcsolatos babonák;
- A boszorkányok és a világ randevúja, találkozója – a délszláv cigánytan folytatása,
- A cigányok tartózkodási helyei, otthona és szokásai a délszláv földön – Rémképek és szemfényvesztés;
- Cigány boszorkányság – A mindenkinben megtalálható mágikus erő fejlesztése – A jövődömondás alapelvei;
- Jövődömondás /folytatás/ – A jövővel kapcsolatos esélyeken és reményen alapuló ábrándok – Népi boszorkánytan – A cigány jövődölés autentikus példái;
- Boszorkányokról, cigányokról és tündérekről szóló közmondások;
- Egy cigány bűbáj – Hokkani báso – Lellin dudikabin, vagy a nagy titok – Gyermekversek és varázslatok – Marcellus Burdigalensis tíz kicsi indián fiúja és tíz kicsi makk lánykája;
- Cigány amulettek;
- Cigányok, varangyok és a varangyitan.

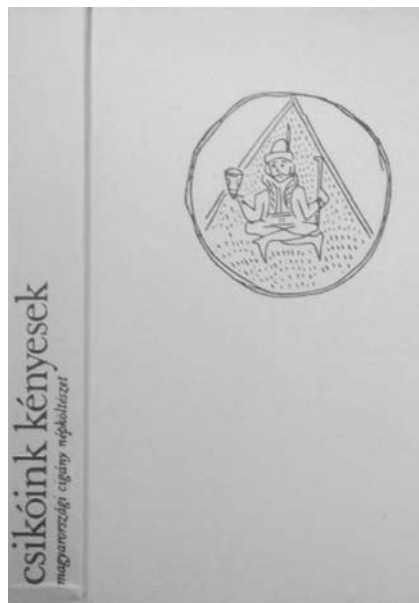
A könyv szerzője: **Charles G. Leland.**

sem volt rózsás, és máig érvényes tanulságokkal szolgál.

„Ajánlom azoknak, akik hisznek abban, hogy a tehetséget nem lehet elnyomni. Különösen ajánlom mindazoknak, akik érzik a felelősséget is annak, hogy a tehetségeket, bárhol is jöjjenek is, támogatni kötelesség”.

## Csikóink kényesek

### Magyarországi cigány népköltészet



A Magyarországon élő kolompár cigányság különleges történelmi-társadalmi helyzete az európaítól sok tekintetben különböző népköltészetet hozott létre. Ez a cigány népcsoport mind a mai napig megőrizte anyanyelvét, szellemi kultúrájának épségét, s a más népektől átvett szellemi javakat sajátosan egyedi szintézisbe ötvözte. A cigányságnak ez a szellemi

rugalmissága tette lehetővé, hogy évszázadok során kialakuljon az a gazdag cigány folklór, mely ma is folyton fejlődik, gazdagodik, s mely ma Európa legélőbb, legvirágzóbb népköltészete. Ezt a sokszínű, szokatlan ritmusú népköltészetet – noha itt él és virágzik hazánkban – mégiscsak kevésbé ismerjük, s amit ismerünk, azt is egzotikusnak érezzük. **Szegő László**, a hazai cigányság folklórájának kiváló ismerője és gyűjtője, ebben a kötetben teljes keresztmetszetét adja a kolompár cigányság népköltészetének.

A változatosan gazdag gyűjtemény anyagát Szegő László kisebb részben múlt századi, nagyobb részben mai gyűjtésekből válogatta, s a ciklusmeghatározó népdalokat cigány nyelven is közli, hogy az eredeti alkotás ritmusát, rímelhelyezését, hangulatát jobban lehessen érzékelni.

Szegő László kitűnő utószava átfogó képet rajzol a hazai cigány kultúra múltjáról és jelenéről, és nagy szakmai hozzáértéssel elemzi a cigány folklór sajátosságait.

A könyv szerkesztője: **Szegő László.**



**Kedves Olvasónk!**

*Bizonyára Ön is olvasott már olyan könyvet, amely marandó élményt jelentett az Ön számára. Ha szeretné másoknak is ajánlani, szívesen várjuk levelét. Ossza meg gondolatait, érzéseit, azt, hogy milyen emlékek jutottak az eszébe a könyv olvasása közben. Írja le, miért ajánlja a könyvet másoknak is.*

*Várjuk levelét szerkesztőségünk címére!*



## Dankó Pista

**Gárdonyi Józsefnek,** Gárdonyi Géza fiának 1935-ben megjelent regényes Dankó Pista életrajza tényeken alapuló, színes élő, történelmileg hiteles képet fest a cigány Petőfi-nek titulált nótaszerzőről.

Egyúttal hitelesen mutatja be a művész cigány és a muzsikás cigány sorsot is, amely száz évvel ezelőtt

Szapu Magda:

# Halotti szokások (3. rész)

A mennyországot a pokoltól – össze-rintük – hatalmas faj választja el, nem lehet áthatolni. Csak a Lucifer lát át, de látószemét senkinek nem adja oda. A Jordán vize a kapu előtt folyik.

Volt olyan, aki már átmert a Jordán vizén és onnan jött vissza, gondolom a Boti a tetszhalottra gondolt. Az elmondta, hogy mit látott. De a kapun túlról senki se jött vissza.

A következő adatközlők hiedelemanyagára az egyházi tanokon túl a halott látó közlései is hatással voltak. Többen szívesen részletezik a pokolbeli kínokat anélkül, hogy a túlvilágra vonatkozóan egyéb adatokat is említenének (Kaposszentjakab):

„A halott, ha bűnös volt, akkor a főzőbe kerül, ott kitisztázza magát, aztán a Jó Isten elé. A Jó Isten megbocsát neki, és akkor felkerül a mennyekbe. S főző a pokolban van. Azt mondják, *a pokol is fönt van, úgy van csak elkülönítve a mennyországtól, mind egyik rossz ház a másiktól*. Pokolban a Lucifer van.

A lélek a mennyország kapuja, most... Ez mindig köll hogy menjen az Isten előtt. A *teste* a pokolban van, azt *elégetik*. Van ilyen főző, az ördög viszi a testet és beledobja. – Mert itten ez az enyim! – azt mondja. – Ezt én csináltam, ez az enyim!

Mert Jézus tett bele lelket, akkor az az év övé!

A bűnösségét a Jordán vizén keresztül kell, hogy menjen. Megváltója van, azért dobja bele a *pénzt* (a sírba), hogy legyen mivel *megváltani* (magát). A *Szt. József* meg a *Szt. Péter* ott vannak a *kapuban*, önekik kulcsuk van a kapuhoz.

„Aki nem bűnös, megy a mennyekbe, aki bűnös, megy a pokolba. *Hat hét után* fölkerül a *mennyekbe*. Azt újból kifőzik, *összevagdadják és újból embert csinálnak belőle*. Hat hét után kerül föl a mennyekbe, ezt a *pap is mondta!*”

„A másik szobában ott van a Luci Feri (az adatközlő nevetve mondja). Az a királyuk a pokolban. Üstbe főz. Először tűkön kell neki átjárni. Ezeket a régi meséket a papámtól hallottam. Ő mondta, hogy ne kövessünk el bűnt, ha el is követünk, akkor menjünk el a templomba, gyónjuk le magunkat. Ő mondta, hogy aki meghal, *először a pokolba kerül. Üstbe teszik tűkkel, égő vassal szurkálják a testit, tüzes vasakkal*. Ha ledobta magáról a bűnt, *utána* kerül a *mennyország kapujába*. Aki jól viselkedik, az egyenesen oda kerül a



mennyországba. A *Szt. Péter* engedi be a kapun.”

A halotti szokásokat alkotó események, cselekvésformák és azok hiedelmháttérre egészen a gyászidő leteltéig hasonlóan sokrétűek.

## A halál beállta

A beálltakor elvégzendő teendőket részben a gyakorlati szükség hívta elő, másrészt azok, amint az a halotti mellékletekből is kitűnik, a túlvilági képzetekkel függenek össze.

A halottat téglára helyezett deszkára, esetleg levett ajtószámyra teszik, újabban, ha nem sajnálják az ágyat, azon marad. A szimói cigányoknál a konyhaasztal szolgált hidegágyul, de korábban a földre dobott szalma is megtette.

Kaposszentjakabon a fej alá kabátot, esetleg a koporsóba kerülő vánkost he-

lyezik, a holttest alá és fölé fehér lepedő kerül. A halottat régebben nem öltöztették át, sokszor nagyon rongyos, piszkos-, újabban már tiszta, esetleg új ruhába temetik el. A női halottra bő szoknyát, blúzt, kötényt, ha még lány, világos ruhát, fejére koszorút adnak.

A halott állát felkötik, szemére pénzt tesznek, a két nagylábujját összekötik, összekulcsolt ujjai közé is pénz kerül. A halottal kapcsolatos tárgyakkal mágikus erőt tulajdonítanak, az állfelkötő kendőt, spárgát és a pénzt (ill. annak egy érszét) elteszik szerencsére, amu-

lettként a családtagoknál marad. (Természetesen csak abban az esetben, ha az illető szerencsés ember, jó kereskedő volt.) Néhány adat arra utal, hogy e tárgynak csak a feleség, ill. a legidősebb fiú birtokában hatásosak, s ha azokat elfelednék eltenni, úgy halált jelentenek. A szerencsés halott ruhadarabjait is amulettként őrzik.

Kaposszentjakabon a halott legidősebb fivére elmulasztott a holtest ujjai közé pénzt tenni, ezért – hogy mulasztását pótolja – a hullaházban zsebkendőjével megtörölgette a hulla arcát. Számára a zsebkendő jelenti majd a szerencsét.

A halott lábára cipőt húznak, melyet Szimón kötetlen hagynak, hogy a túlvilágon ne akadályozza a mozgást, a kezét két oldalt hasonló okból a test mellé helyezik. Ott a kézbe és s szemre helyezett pénz szokása ismeretlen.

A halál beállta után a holtestet lemosás, a lemosóvizet pedig egy félre-eső helyre kiöntik. Kaposszentjakabon az elhunyt ruháit elégetik, vagy temetkéskor a koporsó után a sírba dobják. Az utóbbinál azonban ügyelnek arra, hogy a megboldogultól kívül e ruhadarabokat más ne viselje, mert akkor az illetőt is magával viszi a halott. Haját sírba tenni nem szabad, ez az elhunyt számára hosszú utat, szerencsétlenséget jelentene, de gyertyát dobnak a

sírba, hogy biztosítsák a halottnak a „világosságot a hosszú úton a túlvilágon is”.

## Virrasztás

A halál beálltát követő események, cselekmények – a virrasztás, a temetés, a torok, a sírra vitt étel és ital, a gyász – hagyományos rendjét a gyűjtő részben az elmondottak, másrészt a helyszíni megfigyelések alapján rögzítette.

A virrasztás az elhalálozás napjától a temetés napjáig, sötétedéstől virradatig tart. Eredeti célja nyilván az ott-hon ravatalozott halott éjszakai őrzése volt.

A virrasztóba rokonok, ismerősök, barátok jönnek össze – hívogatás nélkül – távoli vidékről is.

Szimón a fölrvatalozott mellett gyertya ég, melyet éjfélkor gyújtanak meg. A ház előtt hajnali három, négy óra körül tüzet raknak, hogy a halott mindig „világosságban legyen”. A virrasztók számára a szabadban asztalokat, székeket készítenek elő. A család gondoskodik a virrasztók részére előkészített italtól, bár az érkezők is hoznak azt magukkal. A szimói vajda halálakor – 1938. augusztus – egyszerre kb. 200 fő virrasztott. Csak az italra a család kb. 6000 koronát költött.

*Éjfél*ig a halott jó tulajdonságairól, a régi időről beszélgetnek az egybegyűlték, éjfélkor a holtest mellett elmondanak egy-egy imát, s majd *éjfél után* kezdik el a halott kedves dalainak éneklését. *Hajnalban* tüzet gyújtanak a szabadban, s reggel, hét–nyolc óra körül, a halott tiszteletére terítenek, „mintha a halott vendégléne meg a virrasztókat!”

Az elhunyt lányai, menyei éjfélkor a holtest mellett imádkoznak, majd eléneklik annak kedves dalait.

A halottas háznál nem főznek, újabb bolti felvágottat tálnak fel. Pár éve még a halott kedvenc étele került terítékre, s maga a halott is külön terítéket kapott.

Úgy tűnik, a szimói cigányoknál, a felrvatalozott halott számára készített étel, ital még az *élő holtest* emlékéért őrzi!

A reggeli előtt a halott rangidős fia felszólítja a jelenlévőket: „Egyetek, ez a tiszteletadás az ő lelkének”, majd az

italból a földre önt – „nyugodjon békében” – a halott tiszteletére.

A virrasztóban a következő tilalmak érvényesek: a szűkebb rokonság nem ehet, nem ihat. Veszekedni, haragot tartani, koccintani tilos. Hasonlóan tilalom alá esik Istellen köszönteni.

Kaposszentjakabon Kovács Ruppi Rudolf, a vajda virrasztásán – 1983. szeptember 6. – a gyűjtő személyesen



is részt vett, így azt részletesen be tudja mutatni.

A virrasztás, hasonlóan, mint Szimón, addig tart, amíg a halott a föld alatt van, általában azonban páratlan napig. A virrasztóba érkezők egymást váltják a másnapi elfoglaltságuktól függően.

A halottas háznál teljes a kivilágítás. Néhány éve, amikor még a halottat a háznál ravatalozták fel – lábbal az ajtó felé, mellette páratlan számú gyertyát égetve – az érkezők a ravatalhoz vonultak, s felköszöntötték azt: „Isten bocsássa meg neked a többi halotta együtt”. Ezután körülülték a holtestet – külön csoportban a rokonon, ill. a nők és s férfiak. Ebben a helyiségben világy nem égett.

A tárgyalat napon a virrasztásra egy-egy kisebb csoport érkezett a telepről. Libasorban vonultak a virrasztók, elől a férfiak, kezükben ital és gyertya. Apróbb gyerekek nincsenek a virrasztáson, a rokon-gyerekek egy nagyobb lány felügyelete alatt a szomszéd házában alszanak.

A halottas háznál főzni, enni, aludni tilos. Hasonlóan tilos veszekedni, haragot szítani, halott látóról beszélni, az ablakon benézni, tükörbe nézni, háromszor egymás után tüzet adni. A tilalmak szegőinek büntetése – halál. Tilos továbbá koccintani, jó egészséget kívánni, az „esküszöm” szót kiejteni, a felkínált italt visszautasítani, a távozó-

nak italt hagyniok maguk után. A törött üveg rosszat jelent. Mosolyogni nem illik.

A családtagok *szerepköre* szabott.

A feleség két sógornőjével és a legidősebb fiú a halott egyetlen lánytestvérével a konyhában tartózkodnak, ahol a sarokban három szál gyertya ég. Az ajtóval szemközt ülni tilos!

A halott lánya „felügyel a rendre”, csak az asszonyokkal beszélget. A második legidősebb fiútestvér a halott legidősebb fivérével együtt látja el a házigazda feladatát. Ők gondoskodnak a virrasztók itáláról, „foglalkoznak az egybegyűltekkal”. Nő italt nem kínálhat, nem szolgálhat fel.

Este kilenc óra körül a legidősebb fiú és nagynénje kosíval hozták az italt a virrasztók számára. A hozott ital egy része a konyhába kerül, ez a mennyiség a rokonok

sámára fenntartott, a másik része a szoba sarkába, az ún. „közösbe”.

A második legidősebb fiútestvér a ház előtt fogadja az érkezőket, akik így köszöntik a házigazdát:

– Jó estét, Isten bocsássa meg a halottnak a többi halottal együtt!

Visszaköszönni nem kell. Azok továbbmennek a konyhába, s ugyanezen szöveggel köszöntik a bent ülőket is. A férfiak a – páratlan számú – gyertyát leteszik az ott égő három gyertya mellé, az italt beteszik a közösbe, s elfoglalják helyüket a szobában. A nők kicsit a konyhában maradnak, majd az „udvaron”, az ablak alatti padon, székeken ücsörögnek, beszélgetnek.

A rokonság nőtagjai a szobában nem tartózkodhatnak, a rokon férfiak is inkább csak italt szolgálnak fel.

A szorosabb rokonságba tartozik a halott családja, fiú- és leánytestvérei, azok gyermekei. A felesége rokonsága (ha nem unokatestvérről van szó) nem tartozik e körbe, úgyszintén a sógorok, sógornők és azok testvérei sem. Tehát csak a vérszerinti egyenes ági és oldalági leszármazottak.

**Szapu Magda:**

*Halotti szokások és hiedelmek  
a kaposszentjakabi oláh cigányoknál  
MTA Néprajzi Kutató Csoport, Bp. 1984.  
25-57. p*

Fotók forrása: mek.oszk.hu, tankonytar.hu

– *folytatjuk* –



Eperjessy Ernő:

# Talált Gergő

Egy király ki akarta próbálni, hogy milyen szív van a népben. És úgy indult, mint egy vándor, mint egy kisiparos, áruhában. Kocsija volt neki ugye, és ment városról-városra, az egész országban.

Egy alkonyatkor, olyan nagyon felhős este volt és a városban akart szállást kérni. Nem akartak neki szállást adni. Végül kiért a város peremére, a szélére. Ott egy szegény féle lakásra bukkant és bement.

– Jó estét – azt mondja – legyenek szívesek, adjanak nekem éjjelre kis szállást, mert itt a lovam, én magam is fáradt vagyok, nagy felhők jönnek, elázunk.

Nem árulta el, hogy ő király, vagy ki, hanem szegény ember.

Azt mondja a bácsika:

– Szívesen adnék magának én szállást, van – azt mondja – egy kis fészerm, kukoricszárból van a teteje. Oda lehetne kötni a lovat, meg maguk is elférnek, de pont most babázik a feleségem – azt mondja. – Itt a bábaasszony nálunk.

– Hát, legalább ha a konyhába behúzódnánk – azt mondja – bácsika, legyen olyan szíves, adjon egy kis szállást!

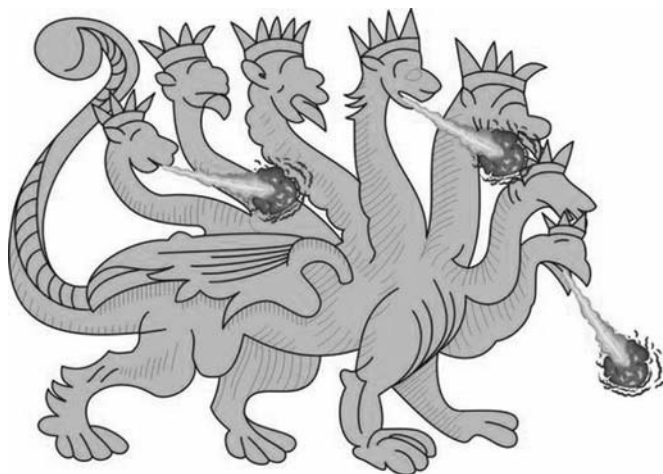
– Hát ott ellehetnek – azt mondja –, bent nem lehet.

Jó, adtak neki szállást. Hozott be szalmát, mint szegény ember ugye, hogy szalmán lefekszenek a konyhában. Hát le is fekszenek.

Éjfél tájban megszületett a kisbaba. Ezek meg ott pihennek. Szóval nem tudom, magyarul hogy mondják, de minden embernek, mikor megszületik, van egy ilyen „uringye”-je.

Asszony ez. Asszony, nem madár. Asszony. Három asszony, három testvér. A mi nyelvünkön tudom: Uringe, de hogy magyarul mi, nem tudom lefordítani.

Ezek rendezik el, hogy ki, miben hal meg, és hogyan múlik ki a világból. Tehát azokon múlik minden, nincs aztán ottan más, azon múlik az egész élet, amit azok akkor a születés



pillanatában rendelnek. Például, aki meg van mérgezve, még azt is azok döntenek el, hogy miben hal meg. Például, akárhogy meg is szúrhatom magamat, ha nincs rendelve, ha az Isten nem úgy akarja, akkor nem halok meg. Ahogy az isteni rendelet van, azon át kell esni. Mindezt akkor ezek az uringyék, ezek mondják meg. Mikor valaki megszületik, akkor lehet hallani ezeket. Szabadon lehet hallani.

A legfiatalabbik azt mondta:

– Mikor huszonnégy éves lesz ez a fiú, égjen el. Tűzben haljon meg!

A középső:

– Nem! Huszonnégy éves korában vízbe fulladjon!

A legidősebb meg azt mondja:

– Úgy lesz, ahogyan én mon-

dom. – Mert azé a döntés. A legidősebbiké.

– Ennek a királynak az országát, aki a konyhában alszik, egye meg, és rendes halállal haljon meg, kilencvenöt éves korában, rendes halállal haljon meg. Amen.

Ezzel elvégeztek mindent, és már el is tűntek onnan. Nincsenek ott.

A király ezt meghallotta, meg a kocsis is. Mikor fölébrednek – reggel ugye fölébredtek –, úgy tettek, mint akik nem is tudnak semmit se. A király bement. Igen kíváncsi volt, hogy a kis csecsemőt meglássa.

Na, hát nagy örömmel fogadták: fiúgyerek!

– Mennyiért adják oda nekem? Mert az én feleségemnek egyáltalán nincsen fiú babája, és nagyon szeretném elvinni.

Hát igen szegény volt ez az ember:

– Háromszáz forintért odaadom.

Megvette a gyereket, ahogy megszületett. Még meg se volt keresztele. Úgy, ahogy az asszony megszülette.

– Kocsis, gyérünk! – Befogott a kocsiba és indultak.

A falu végén, ahol a kanász szokott járni a disznókkal, ilyen nagy berkes rét volt. A berkesnél azt mondja:

– Kocsis, fogd meg ezt a kis pólyás babát és a mocsár közepébe tipord bele! A berekbe!

Hát a kocsis megfogadta, ugye parancs, az parancs. A királyi parancsot meg kell tenni. Megfogta azt a kis csecsemőt és bevitte a berekbe. Jó messze bement vele. De bizony a kisgyereket csak nézegette és sírva vitte, hogy hát ő hogyan tegye ezt, hogy ő tiporja bele, hanem fölakasztotta az ágra. És ott-

hagyta. Ő meg aztán belement csizmájával a pösébe, hogy azt tudja mondani, hogy belemaszúta a mocsárba a kiskgyereket.

– Idenézzzen őfelsége, eddig jártam a posványba – azt mondja.

– Jól van, úgy kell neki! Nem eszi meg az én országomat! Még mit nem! Maradjak inkább – azt mondja – a háromszáz forintommal károm. Jól tetted, fiam! – azt mondja. – Még egy jó áldomást is kapsz érte! Így mondta a király.

Hát jól van. Telt az idő, múlt az idő. Egyszer úgy tizenegy óra tájban, attól a berektől nem messze jön delölőre a kanász. Hallja a vinnyogást, hogy nyöszörög a kisbaba, de nem bírt rajta eligazodni, hogy madár-e, kiskgyerek-e, vagy mi ez? Ő a hang után elkezdett menni, az öreg, a kanász.

Amint jobban-jobban közelít, hát gyereksírás!

Meg is találta a kisbabát. Be volt fáslizva. Ott van a fán.

Levette a fáról, arról az ágról, s kivitte ahol a disznók vannak és felbontja a fáslit. Látja, hogy kis fiúgyermek. De az ő feleségének is született egy lánya. Mindig lányai szoktak neki lenni.

– Drága Jó Istenem! Most én megtaláltam az én bojtáromat! Hát a disznók, szöknek vagy sem, én hazaviszem ezt a kis babát – azt mondja – a feleségemnek.

Nagy örömeben hazaszaladt a gyerekekkel:

– Drága feleségem, nézd mit találtam az erdőben! – azt mondja. – A berekben. Valaki otthagya.

– Meg is van keresztelve?

– Megkereszteltem én az úton – azt mondja. – Talált Gergő lesz a neve. Talált Gergő a neve.

Jól van. Gergőnek is szólították. Amennyit egy gyerek egy év alatt nő, ez a gyerek három-négy nap alatt nőtt annyit. Igen szép kifejlődött fiú lett belőle. Lehetett már tíz-tizenkét éves.

Ez a király egy újabb körutat akart csinálni ebben az országban. Éppen arra járt, amerre az a berek volt. Hallotta, mikor szólította a kanász:

– Talált Gergő! Fordítsd meg az elejét! – A király meghallotta.

Kérem szépen, elment az öreghez a király. Azt mondja:

– Kondás bácsi! Miért nevezi maga ezt a legényt, Talált Gergőnek?

– Azért kérem, mert úgy találtam ebben a berekben – azt mondja. Aztán az én feleségem fölnevelte, mert nekem nincsen bojtárom.

– Idefigyeljen, kondás bácsi! – azt mondja. – Adok én magának háromszáz forintot. Lesz szíves odaadni nekem ezt a fiút egy pár órára? Vagyis egy pár napra. Ezt a levelet elviszi a feleségemnek a lakásra. Járt iskolába a gyerek?

– Nem járt iskolába.

– Annál jobb.

Fogta, megírta a levelet.

„Kedves, drága feleségem! Ezt a fiút, ahogy hazaér, azonnal fűtessel be a nagy kemencébe, s égettesd el a katonáimmal.” Szóval, hogy a fiú legyen kivégezve.

Jó. Megírta, nekiadta. Zsebre tette.

Ahogy megy a fiú látta a falut, a várost, nagy örömeben a gyerek kivette és beletette a kalapja mellé a levelet. Ahogy megy az utcán, kint van a jegyző meg a pap. Kint az utcán ülnek egy padon. Köszön:

– Dicsértessék a Jézus Krisztus!

– Mindörökké ámen.

Ugye, ha nem is járt iskolába, annyi tudománya volt neki, hogy illedelmesen köszönjön. De írni-olvasni nem tudott.

Megpillantotta a jegyző azt az írást, meg a pap.

– Fiam, hová mész? Mit viszel?

– Viszem a királynak ezt a levelet. Mert tudta a gyerek, hogy a királynak viszi a levelet.

– Mutasd, csak fiam!

Nézik. De nem szóltak, hanem csak egymásra nézett a jegyző meg a pap.

– Jól van, fiam, várjál kicsit.

Bementek szépen az irodába, azt a papírt beletették a tűzbe és írtak egy másik levelet. Abban az állt: „Azonnal esküdtesd meg a legkisebbik lányommal!” – Hogy esküdtesse meg a fiút a legkisebbik lányával. Hát aztán nekiadták a levelet így. Meg volt írva az is, hogy melyik szabóhoz vigyék, milyen

ruhát csináltasson a gyereknek, és hogy hát esküdtesse mega legkisebbik lányával.

A felesége meg hát mit tegyen? Úgy csinált, ahogy meg volt írva.

Különben csinos gyerek volt ez a Gergő, csak a ruházata nem volt rendes. Felöltöztették szépen és a legkisebbik lányával összeházasították.

Rá úgy két-három hónapra hazajön a király:

– Na, drága feleségem, úgy tetél-e, ahogy meg volt írva?

– Úgy! Úgy csináltam – azt mondja – meg volt minden.

– Hát mégis hogyan? Meséld el!

Az asszony elmeséli szépen:

– Amint hazaért a gyerek, ahogyan írtad is, ehhez és ehhez a szabóhoz futottam, gyönyörű szép ruhát varrattam neki, aztán meg is eskettem a kislányukkal. A legkisebbikkel.

– Hát nem égetted el?

– De nem ám! – azt mondja. – Hát tessék, itt a papír.

Nézi: nem tehetett róla, az ő írása volt. Hiába mérgelődött. Ebben az országban volt egy elátkozott kút. – Abban egy hétfejű sárkány. Minden évben egy katonát, vagy egy embert kellett adni neki, csak úgy lehetett elmenni a kúthoz. A hétfejű sárkány bent lakott a kútban és annak minden évben egy embert kellett adni.

– Tudod mit, kedves vőm? Hozz egy kancsó vizet a kútból! – Gondolta a király, ha majd elmegy vízért a sárkány elintézi.

Amikor Talált Gergő ügyesen megfogta a kancsót, hogy elmegy vízért, a felesége kikapta a kezéből és behúzta egy másik szobába. Ott elkezdett vele egy kicsit enyelegni, játszani. – Nem olyan sürgős az a víz, ráérsz te meg a kútra menni! Így és így...

– Na, most már a fene biztos megette! – azt mondja a király. – Most már a sárkány biztos kivégezte a vőmet.

És elment ő maga a kúthoz, hogy megnézzze, mi történt.

Kiment. Tíz méterről már bekapta a sárkány a királyt.

A Talált Gergő meg, ha meg nem halt, még máma is szerelmeskedik a lányával. Így ette meg a királyságát.

## Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben c. pályázati felhívásához

Kódszám:  
**TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2**

### Alapvető cél és háttér információ

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése áll: az a törekvés vezérli a gazdaság- és társadalomfejlesztő programot, hogy tíz év alatt egymillió új és adózó munkahely jöjjön létre Magyarországon. A foglalkoztatási problémák valódi és tartós megoldásához a vállalkozásokon keresztül vezet az út, tőlük várható a munkahelyteremtés. Az állami fejlesztés- és támogatáspolitikával járul hozzá a munkahelyek létrejöttéhez, hogy világosan látható és a gazdasági élet szereplői által is támogatott, az állam és a gazdasági szereplők által együttesen kialakított súlypontokat határoz meg a gazdaságfejlesztésben. Az Új Széchenyi Terv meghatározza azokat a kitörési pontokat, amelyekről a gazdaság egészének dinamizálása várható.

Jelen **konstrukció alapvető célja** a társadalmi előítélettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli roma emberek, elsősorban roma nők társadalmi befogadásának és foglalkoztatásának javítása, a szociális és gyermekjóléti ellátórendszer intézményeiben történő foglalkoztatásuk támogatásával.

Jelen pályázati felhívás szorosan kapcsolódik a TÁMOP-5.3.1.B-1-11/1 *Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben* című kiemelt projekthez, melynek keretében a bevont személyeknek a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben, óvodai nevelésben betölthető munkakörök ellátására való felkészítése és képzése történik meg. Jelen konstrukció elsősorban a kiemelt projekt keretében a képzést sikeresen elvégzők foglalkoztatásának – ezen intézményekben történő – támogatására irányul.

A konstrukció a roma önazonosságukat vállaló személyek foglalkoztatásán keresztül a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, óvodai nevelés fejlesztéséhez is hozzájárul. Egyrészt elősegíti a „befogadó közszolgáltatási intézmények” kialakítását a szociális és gyermekjóléti/gyermekvédelmi alap és szakellátások, valamint az óvodai nevelés területén, másrészt hozzájárul a roma közösségek és a szociális intézmények, óvodák közötti kapcsolat megerősítéséhez, illetve a szolgáltatáshoz való hozzáférés javításához a szolgáltatásokkal nem vagy nem megfelelően elért területeken. Emellett a roma emberek foglalkoztatása csökkentheti a romákkal szemben érzett előítéleteket is. Hosszú távon fontos cél, hogy a jelen konstrukció hozzájáruljon a bevont személyek munkaerőpiacon való tartós elhelyezkedéséhez.

A leginkább rászoruló, képzetlen, tartós munkanélküli, szegregált körülmények között élő személyek, köztük a romák sok esetben nem jutnak hozzá a szociális és gyermekjóléti alap- és szakellátásokhoz, illetve nem rendelkeznek

kellő információval azok elérhetőségéről és lehetőségeiről. Emellett a szociális és a gyermekjóléti/gyermekvédelmi alap- és szakellátásokat végző intézményeknek, óvodáknak sok helyen nincs megfelelő kapacitásuk, szakembergárdájuk, hogy behozzák az ellátórendszerbe azokat az – elsősorban roma – ellátásból kimaradó családokat. Ennek megfelelően jelen kiírás közvetett célcsoportját képezik azon hátrányos helyzetű személyek, akiket a szociális és gyermekjóléti, valamint gyermekvédelmi szolgáltatások, óvodai nevelés eddig nem, vagy nem megfelelően értek el.

Jelen konstrukció szervesen illeszkedik a 2011. május 20-án, az Országos Roma Önkormányzat és a Kormány között létrejött keret-megállapodáshoz, illetve a keret-megállapodáshoz kapcsolódó *Az egyes társadalmi felzárkózást célzó rövid távú intézkedésekről* szóló 1136/2011. (V. 2.) Kormányhatározathoz. 1 Jelen konstrukció szervesen illeszkedik továbbá a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához (2011–2020).

### Részcélok

Jelen konstrukció rész céljai az alábbiak:

- a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben, óvodai nevelésben hasznosítható szakmával bíró, képzettséget elsősorban a TÁMOP-5.3.1-B-1 *Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben* című kiemelt projekt keretében szerzett hátrányos helyzetű személyek által betöltött **munkakörök számának növekedése**.
- a kapacitásbővítés/szolgáltatásfejlesztés eredményeképpen **elért lakosság számának növekedése**.

### PÁLYÁZÓK KÖRE

Jelen pályázati kiírás keretében

- a) **szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, illetve fenntartói,**
- b) **a nevelési-oktatási intézmények közül az óvodák fenntartói az óvodai nevelőmunkát segítő szolgáltatások tekintetében pályázhatnak.**

Az a) pontban meghatározott intézmények alapításuk dátumától függetlenül pályázhatnak.

A b) pontban szereplő intézményekre vonatkozó előírások:

- egyház vagy más nem állami szerv, nem települési önkormányzat által fenntartott óvodák esetében rendelkeznie kell a pályázónak a köznevelésről szóló törvény 31. § (2) bekezdés e.) pontja szerinti, a projekt fizikai befejezéséig érvényes köznevelési szerződéssel.



- A pályázók alábbi feladat ellátási helyekkel nyújthatnak be pályázatot:
- Óvoda (többcélú intézmény keretében működő óvodai feladat ellátási helyek és önálló OM azonosítóval rendelkező szervezetiileg önálló óvodai intézmények feladat ellátási helyei),
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 178.-179. §-ában meghatározott egységes óvoda-bölcsőde,
- valamint a többcélú közös igazgatású köznevelési intézmény keretein belül, azonos feladat ellátási helyen, fizikailag is egy épületben működő azon feladat ellátási hely, ahol szakmai és szervezeti tekintetben önálló bölcsődei és önálló óvodai intézményegység is működik.

Intézményi pályázat esetében szükséges a fenntartó hozzájárulása a pályázat benyújtásához (pályázati útmutató 16. sz. melléklete Az óvodák, tehát a b) pontban szereplő pályázói kör esetében csak az intézmények fenntartói nyújthatnak be pályázatot!

A pályázók, ahol ez értelmezhető, telephelyeik (feladat-ellátási helyeik) vonatkozásában nyújthatják be pályázatukat.

Egy fenntartó – a fejlesztendő alap- és szakellátó intézményeinek számának megfelelően – vagy intézmény több pályázatot is benyújthat, azonban egy pályázatban kizárólag egy telephelyre nyújthat be pályázatot. Egy telephely vonatkozásában egy pályázat nyújtható be.

Jelen pályázati kiírás keretében az alábbi szervezetek pályázhatnak (gazdasági szervezetek gazdálkodási forma szerinti besorolásával, a statisztikai számjel elemeiről és nomenklatúráiról szóló

21/2012. (IV.16.) KIM rendelet alapján):

- állami, önkormányzati szervek és intézményeik
- központi költségvetési irányító szerv (GFO 311)
- központi költségvetési szerv (GFO 312)
- helyi önkormányzat (GFO 321) – (Főváros ese-

tében fővárosi önkormányzat és fővárosi kerületi önkormányzatok)

- helyi önkormányzati költségvetési szerv (GFO 322)
- helyi önkormányzatok jogi személyiségű társulása (GFO 327)5
- területfejlesztési önkormányzati társulás (GFO 328)
- országos nemzetiségi önkormányzat (GFO 351)
- országos nemzetiségi önkormányzatok jogi személyiségű társulása (GFO 353)
- helyi nemzetiségi önkormányzat (GFO 371)
- helyi nemzetiségi önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulása (GFO 373)
- jogi személyiségű non-profit szervezetek és intézményeik:
- egyesület
  - egyéb egyesület (GFO 529)
    - egyház
  - egyház (GFO 551)
  - egyházi intézmény (GFO 552)
  - nyilvántartásba vett belső egyházi jogi személy (GFO 555)
  - egyéb egyházi szervezet (GFO 559)
    - alapítvány
  - közalapítvány (GFO 561)
  - közalapítvány önálló intézménye (GFO 562)
  - egyéb alapítvány önálló intézménye (GFO 563)
  - egyéb alapítvány (GFO 569)
    - nonprofit gazdasági társaság
  - nonprofit kft. (GFO 572)
  - nonprofit rt. (GFO 573)
    - egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet
  - egyesülés (GFO 591)
  - egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezet (GFO 599)

## A pályázatok benyújtásának határideje

A pályázatok benyújtása **2012. november 2-től a rendelkezésre álló forrás kimerüléséig** lehetséges.

A pályázatok benyújtása és elbírálása folyamatosan történik.

# PÁLYÁZATI KIÍRÁS

## A szociális földprogramok megvalósításának támogatására (A pályázat kódja: SZOC-FP-12)

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából a Wekerle Sándor Alapkezelő (továbbiakban: Alapkezelő) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.), az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban:

Ávr), valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának szabályairól szóló 19/2012. (III. 22.) KIM rendelet alapján nyílt pályázatot hirdet szociális földprogramok megvalósításának támogatására.

### 1. Alapcéllok

A helyi munkanélküliség kezelésében, a foglalkoztatás elősegítésében, különösen a hátrányokkal sújtott társadalmi csoportok esetében, valamint a feketegazdaság visszaszorításában a szociális földprogram jelentős szerepet kíván betölteni.

A szociális földprogram hozzájárul

- a területi hátrányok mérsékléséhez;

- a helyi társadalmi és gazdasági jólét javításához, a fenntarthatóság megteremtéséhez;
- a kedvezményezettek aktivizálásához, a foglalkoztatathatósági szintjük javításához;
- a hátrányos helyzetű emberek, elsősorban romák megélhetésének, életminőségének javításához;
- a termelési és értékesítési folyamat tervszerű kialakításához, beleértve az önellátási képességet, a piaci értékesítést, a fenntarthatóságot.

A szociális földprogram – a roma nemzetiségi önkormányzatokkal, a civil, egyházi és non-profit szervezetekkel történő közös munka által – fokozza a helyi társadalom együttműködését és összetartozás tudatát.

#### **A komponens:**

##### **Közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó szociális földprogram alprojekt**

Az alprojekt célja a szociális földprogram működtetése az állam közfoglalkoztatásra irányuló törekvéseivel összhangban: a nyilvántartott álláskereső, elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban résztvevők munkavállalásának elősegítése, az értéktérítő munka biztosításával közfoglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében. A feladat végrehajtását vállaló nyertes pályázók növénytermesztési és állattartási/tenyésztési projektet elsődlegesen közétkeztetést végző konyha ellátása céljából hajtának végre.

Az A komponensre igényelhető támogatás összege és formája, a bevont közfoglalkoztatotti létszám alapján sávosan meghatározott:

- 2–4 fő bevonása esetén 500 000 – 750 000 Ft,
- 5–8 fő bevonása esetén 750 001 – 1 500 000 Ft,
- 9–12 fő bevonása esetén 1 500 001 – 2 250 000 Ft,
- 13 vagy a feletti fő bevonása esetén 2 250 001 – 3 000 000 Ft.

#### **B komponens:**

##### **Eszközbeszerezési- és fejlesztési alprojekt**

Az alprojekt célja a 2007-2011 között, legalább 2 évben szociális földprogramban résztvevő, mezőgazdasági termelést is folytató szervezetek piacra jutását elősegítő eszköztámogatásra, fejlesztésre irányuló támogatása, amelyek az előállított javak piac útján történő értékesítésével járulnak hozzá

- a helyi gazdasági élet élénkítéséhez,
- a foglalkoztatási szint növekedéséhez,
- a szervezet munkájában részt vevő szociálisan hátrányos helyzetű inaktív, vagy tartósan alacsony jövedelmű emberek életminőségének javításához, szociális és munkaerő-piaci integrációjához.

A feladat végrehajtást vállaló nyertes pályázók növénytermesztési és állattartási/tenyésztési projektek megvalósításával összefüggő mezőgazdasági termékfeldolgozást, értékesítést szolgáló tárgyi eszközbeszerezéséhez kérhetik a támogatást.

#### **C komponens:**

##### **Kertkultúra és kisállattartási alprojekt**

Az alprojekt célja a bevont résztvevőknek a saját háztartásgazdaságuk, kertkultúrájuk művelésében történő munkatapasztalat kialakításának elősegítése. A tevékenység irányulhat a háztáji konyhakertek megművelésének elősegítésére, és/vagy családi állattartás/tenyésztés beindítására.

A szükséges kompetenciák elsajátítása és munkatapasztalat megszerzése érdekében a pályázónak vállalnia kell:

- a pályázat ezen alprojektje keretében elnyert mezőgazdasághoz kapcsolódó javaknak a kedvezményezettek részére történő átadását;
- mezőgazdasági tájékoztató előadás szervezését minimum 20 óra keretében, a kedvezményezettek azon való részvételének biztosítását, felkészítést;
- a kedvezményezettek részére történő folyamatsegítés biztosítását.

Az alprojekt végrehajtásakor szakképzett agrár vagy mezőgazdasági végzettségű szakembert kell biztosítani, aki a kedvezményezettek programra történő felkészülését segíti, folyamatos szaktanácsadást nyújt, és a program időszakában, mint folyamatsegítő mentor biztosítja a program sikeres megvalósulását.

#### **Támogatási időszak**

A pályázó által a pályázatban megjelölt, 2012. augusztus 1. és 2013. június 30. közé eső időszak.

#### **Beadható pályázatok száma**

Jelen pályázati kiírásra egy pályázó csak egy komponensre nyújthat be pályázatot. Azonos településről érkező, egyazon komponensre benyújtott pályázatok esetében a Támogató egy pályázó pályázatát támogatja.

#### **A pályázók köre**

Jelen pályázati kiírás keretében azok a szervezetek pályázhatnak, amelyeknek a működési helye szerinti településen 2012 márciusában a nyilvántartott álláskereső részaránya a munkavállalási korú népességhez viszonyítva („relatív mutató”) eléri legalább az országos átlagot (a relatív mutató országos átlaga: 2012 márciusában 8,88 %). (A pályázók a településükre vonatkozó adatot megtekinthetik a [www.afsz.hu/engine.aspx?page=full\\_afsz\\_stat\\_telepules\\_adatok\\_2012](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=full_afsz_stat_telepules_adatok_2012) weblapon).

Települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásának pályázata esetében valamennyi bevont településen fenn kell állnia ennek a feltételnek.

- települési önkormányzat, a működési helye szerint vele megegyező település roma nemzetiségi önkormányzatával (annak hiánya esetén a megyei roma nemzetiségi önkormányzattal) kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;
- települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulása, a program megvalósítása helye szerint vele megegyező település roma nem-

zetiségi önkormányzatával (annak hiánya esetén a megyei roma nemzetiségi önkormányzattal) kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;

- települési roma nemzetiségi önkormányzat, a működési helye szerint vele megegyező település helyi önkormányzatával vagy települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásával kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;
- önkormányzati részesedéssel működő, közfeladatot ellátó nonprofit gazdasági társaság (ha a közfeladat ellátására nem üzletszerű gazdasági tevékenység keretében kerül sor) a program megvalósítása helye szerinti települési roma nemzetiségi önkormányzatával (annak hiánya esetén a megyei roma nemzetiségi önkormányzattal) kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;
- önkormányzatok által alapított közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú minősítéssel rendelkező egyesületek, alapítványok és ezek szövetségei a program megvalósítása helye szerinti vele megegyező település roma nemzetiségi önkormányzatával (annak hiánya esetén a megyei roma nemzetiségi önkormányzattal) kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;

lapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;

- egyház, egyházi jogi személy a program megvalósítása helye szerinti vele megegyező település roma nemzetiségi önkormányzatával (annak hiánya esetén a megyei roma nemzetiségi önkormányzattal) kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;
- B és C komponens esetében szociális szövetkezetek, a működési helye szerinti települési önkormányzattal vagy települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásával és a roma nemzetiségi önkormányzatával (annak hiánya esetén a megyei roma nemzetiségi önkormányzattal) kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon.

#### **A pályázatok benyújtásának határideje**

**A pályázatok beadási határideje  
2012. július 30. 24:00 óra.**

Határidőben benyújtottnak minősül az a pályázat, amely az EPER-ben véglegesítésre került.

A pályázati dokumentáció teljes egészében letölthető a <http://www.emet.gov.hu> oldalról.

## **PÁLYÁZATI FELHÍVÁS**

### **a Társadalmi Megújulás Operatív Program Roma szakkollégiumok támogatása c. pályázati felhívásához Kódszám: TÁMOP 4.1.1.D-12/2/KONV**

#### **A TÁMOGATÁS CÉLJA, RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ FORRÁS**

##### **Alapvető cél és háttér információ**

A hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók számára a szakkollégiumi keretek között biztosíthatóak azok a tehetséggondozást, felzárkózást és közösségi szerepvállalást elősegítő szolgáltatások, melyek tanulmányi eredményeik javítását és tanulmányaik sikeres befejezését segítik elő. A már működő egyházi és állami felsőoktatási intézmények által alapított roma szakkollégiumok eddigi tapasztalatai alapján a közösségépítés, identitás erősítését szolgáló programelemek (történelem és kultúra megismerése, nyelv elsajátítása) és az elvárásokhoz kötött hallgatói juttatások biztosítása hozzájárul a hallgatók felsőoktatási sikereihez, a diploma megszerzéséhez. Emellett a szak-

kollégiumok a hallgatók felelősségtudatát és a társadalmi szerepvállalás iránti igényét erősítik, a közösségért végzett tevékenységek fontosságát hangsúlyozzák.

Alapvető célkitűzés, hogy a roma szakkollégium hozzájáruljon a közelelti feladatvállalás iránt elkötelezett, aktív társadalmi párbeszédet folytató cigány értelmiségiek formálódásához, akik a szakmai kiválóságot ötvözik a társadalmi és szociális kérdések iránti érzékenységgel.

A roma szakkollégiumok hallgatóikat átlátható felvételi rendszeren keresztül választják ki. A konstrukció illeszkedik a 2011-ben elfogadott Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában és annak cselekvési tervében megfogalmazott célokhoz, illetve a 2011. május 20-án a Kormány és az Országos Roma Önkormányzat közt létrejött megállapodásban foglaltakhoz.



**Részcélok**

A fentiekhez illeszkedve a konstrukció rész célja a hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók

1. tanulmányi sikerességének előmozdítása;
2. kutatási tevékenységekbe történő bevonása;
3. társadalmi szerepvállalásának megerősítése.

**A projektjavaslat benyújtásának határideje:**

A pályázatok benyújtása

**2012. július 2-től 2012. július 31-ig** lehetséges.

További információ:

<http://www.ujszechenyiterv.gov.hu/>

## FELHÍVÁS

### Rendészeti pályára irányító tábor cigány származású tanulók részére

A belügyminisztérium **pályára irányító tábort** szervez azoknak a cigány származású fiataloknak, akik a rendvédelmi (rendőrség, katasztrófa-védelem, büntetés-végrehajtás) szerveknél szeretnének elhelyezkedni.

**A tábor időtartama: 2012. július 22-27.**

**Helyszíne:**

**Nagykovácsi, Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola**

A résztvevők áttekintést kapnak a rendvédelmi szervek munkájáról, a felvételi követelményekről. A tábor résztvevői számára térítésmentes. A jelentkezés elfogadásáról értesítést küldünk.

**Olyan fiatalok jelentkezését várjuk, akik:**

- gimnázium vagy szakközépiskola nappali tagozatán 2012 szeptemberében kezdik meg a 11. vagy a 12. tanulmányi évfolyamot.
- vagy
- érettségivel rendelkeznek, de még nem töltötték be a 20. életévüket.

**Beküldendő:**

1. Önéletrajz
2. a 11. vagy a 12. évfolyam év végi lezárt bizonyítvány másolata (az idén érettségiző esetén) vagy
3. az érettségi bizonyítvány másolata, ha már érettségizett
4. támogató nyilatkozat a helyi roma önkormányzattól vagy a roma civil szervezettől, ennek hiányában a település jegyzőjétől.

**Jelentkezési határidő: 2012. június 30.**

**Cím: Belügyminisztérium Személyügyi Főosztály  
Civilkapcsolati Osztálya  
1903 Budapest, Pf.: 314**

További információ kérhető:

Dr. Verébné Rostás Krisztina, romaügyi referenstől  
(Tel.: 06-1/441-11-57)



# OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

## Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon ([www.ldromalap.hu](http://www.ldromalap.hu)) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életművével mások számára is minta lehet?

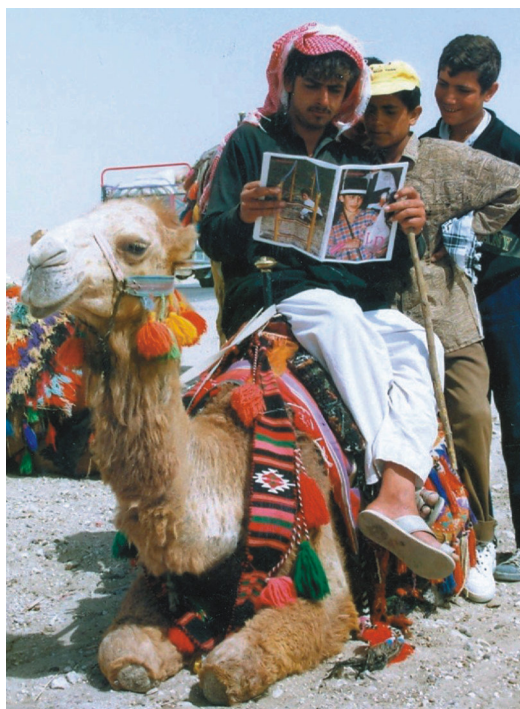
Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

**Írjon róla, hogy mások is megtudják!**

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:  
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség



## MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Címe: .....

.....

**Előfizetési díj**  
egy évre: 3600,- Ft,  
fél évre: 1800,- Ft,  
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat  
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*



5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

*Előfizethető rózsaszínű  
postai utalványon.*

Áprily Lajos:

**Fülemilező**

*Már június van, balkul nemsokára,  
s jön már a nap, amikor csendbe bal.  
Miért gondolsz a hallgató madárra?  
Élvezd, amíg csattog a drága dal.*







*László Pál munkája*